

Guia de l'estudiant

2003 | 2004

Universitat de Vic

**Diplomatura
d'Educació Social**

Facultat d'Educació

Primera edició: juliol de 2003

Edita: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic

Carrer de Perot Rocaguinarda, 6. 08500 Vic. Tel. 93 889 48 77

Universitat de Vic. Carrer de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic. Tel. 93 886 12 22. Fax 93 889 10 63

Impressió: Artyplan

Índex

Presentació	5
La Facultat d'Educació	7
Estructura	7
Òrgans de Govern	7
Departaments, professors i professionals de serveis	8
Calendari Acadèmic	11
Resum del Pla d'Estudis	13
Càrrega lectiva total	13
Ordenació temporal de l'ensenyament	13
Assignatures optatives	14
Assignatures de lliure elecció	14
Complements de Formació per estudiar Psicopedagogia	15
Programes de les assignatures	17
Assignatures obligatòries de 1r curs	17
Didàctica General	17
Llengua, Societat i Educació	19
Coneixement de l'Entorn	22
Psicologia del Desenvolupament	24
Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació	26
Sociologia i Antropologia Social	29
Psicologia Social i de les Organitzacions	31
Educació Permanent	33
Assignatures obligatòries de 2n curs	35
Programes d'Educació de Persones Adultes	35
Organització i Gestió d'Institucions Educatives No Formals	37
Intervenció Educativa sobre Problemes Fonamentals de Desadaptació Social	39
Pràctiques I	42
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	44
Assignatures obligatòries de 3r curs	47
Pedagogia Social	47
Intervenció Socioeducativa en el Camp de les Discapacitats	50
Pràctiques II	52
Programes d'Animació Sociocultural	54
Formació Ocupacional	56

Presentació

Benvolgut / benvolguda estudiant,

En aquesta “Guia de l’estudiant” hi trobaràs els programes de les assignatures troncal i obligatòries dels estudis d’Educació Social del curs 2003-2004, amb el nom del professorat que les imparteix, la metodologia emprada, el sistema d’avaluació i la bibliografia bàsica. També hi figuren algunes altres informacions d’interès, com ara l’estructura de la Facultat d’Educació, el calendari acadèmic i un resum del pla d’estudis. Per obtenir altres informacions, referides tant al teu centre com als altres i al conjunt de la universitat, també pots consultar la web de la universitat de Vic (www.uvic.es).

Pel que fa a les assignatures optatives i de lliure elecció, només hi ha el títol, i el programa detallat de cadascuna d’elles figura a la “Guia de les assignatures Optatives i de Lliure elecció” del curs 2003-2004, editada a part, ja que es tracta d’assignatures que s’ofereixen als estudiants de tota la Facultat d’Educació.

És important que en començar el curs facis una bona lectura dels programes de cadascuna de les assignatures que cursaràs, per tal de fer-te una idea de la seva durada, dels continguts, dels enfocaments i de les tasques que hauràs de dur a terme. Així mateix, i al llarg del curs, serà bo que la tinguis a mà i que la consultis per tenir una referència del desenvolupament de les matèries.

En nom de les persones que formem l’equip de deganat, del conjunt de professors i professores i dels professionals de serveis, aprofito per donar-te la benvinguda a Facultat d’educació de la Universitat de Vic i a la Diplomatura d’Educació Social i per desitjar-te un curs ben profitós, tot esperant que el contingut d’aquest llibret sigui realment això, una guia que t’orienti i t’acompanyi al llarg del curs.

Assumpta Fargas i Riera
Degana de la Facultat d’Educació

La Facultat d'Educació

Estructura

La Facultat d'Educació de la Universitat de Vic imparteix els ensenyaments següents:

Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Infantil
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Primària
Diplomatura de Mestre. Especialitat de Llengua Estrangera
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Especial
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Física
Diplomatura d'Educació Social

Llicenciatura de Psicopedagogia
Llicenciatura de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen el professorat d'unes mateixes àrees. Actualment hi ha cinc departaments:

Departament de Ciències i Ciències Socials
Departament d'Expressions artístiques, motricitat humana i esport
Departament de Filologia
Departament de Pedagogia
Departament de Psicologia

Al capdavant de cada departament hi ha un professor o professora que exerceix de cap.

Òrgans de Govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels membres següents:

Assumpta Fargas i Riera, degana
Pere Pujolàs i Maset, cap d'estudis
Joan Soler i Mata, coordinador dels estudis de Mestre
Núria Simó i Gil, coordinadora dels estudis d'Educació Social
José Ramón Lago i Martínez, coordinador dels estudis de Psicopedagogia
Joan Arumí i Prat, coordinador dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

El Consell de Direcció

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

La degana de la Facultat, que el presideix
La resta de membres de l'equip de deganat de la Facultat
Els directors de Departament

Departaments, professorat i professionals de serveis

Departament de Ciències i Ciències Socials

Director: Josep Casanovas i Prat
Pau Casañas i Xuriach
Miquel Casadevall i Ginestet
Agustí Comella i Cayuela
Elisenda Jaumira i Areñas
Marta Marimon i Martí
Jordi Martí i Feixas
Montserrat Martín i Horcajo
Francesc Marín i Serrano
Ramon Rial i Carbonell
Sebastià Riera i Cusí
Isabel Sellas i Ayats
Jacint Torrents i Buxó

Departament d'Expressions artístiques, motricitat humana i esport

Director: Miquel Pérez i Mas
Joan Arumí i Prat
Sebastià Bardolet i Mayola
Mercè Carrera i Peruga
Jordi Coma i Bau
Eduard Comerma i Torras
Providència Daufí i Moreso
Núria Franc i Batlle
Mario Keudell i Villacampa
José Luís López del Amo
Gil Pla i Campàs
Eduard Ramírez i Banzo
Carles Romagosa i Cirera
Dolors Rusiñol i Cirera
Marta Solà i Serrabou
Lluís Solé i Sala
Gemma Torres i Cladera
Josep Vernis i Burés
Arnau Vernis i Llambias

Departament de Filologia

Director: Francesc Codina i Valls
M. Carme Bernal i Creus
Jordina Coromina i Subirats
Marta Corominas i Salom
Assumpta Fargas i Riera
Josep Gallart i Bau
Núria Medina i Casanovas

Teresa Puntí i Jubany
Carme Rubio i Larramona
Josep Tió i Casacuberta
Ricard Torrents i Bertrana
Anna Vallbona i González

Departament de Pedagogia

Directora: Esther Fatsini i Matheu
Isabel Carrera i Blancafort
Jaume Carbonell i Sabarroja
Isabel Carrillo i Flores
Eulàlia Collelldemont i Pujadas
Josep Font i Rovira
Anna Gómez i Mundó
Rosa Guitart i Aced
Olga Pedragosa i Xuclà
Ramon Plandiura i Vilacís
Maite Pujol i Mongay
Pere Pujolàs i Maset
M. Rosa Roca i Tañà
Esther Sarquella i Casellas
Núria Simó i Gil
Ramon Sitjà i Domènech
Joan Soler i Mata
Antoni Tort i Bardolet
Joan Vera i Saucedo

Departament de Psicologia

Director: Àngel Alsina i Pastells
Irene Balaguer i Felip
Montse Benlloch i Burrull
Jaume Carbonés i López
Manel Dionís Comas i Mongay
Nilda Estrella i Sayag
M. Teresa Feu i Vidal
Julio César Figueroa
Assumpció Guillén i Font
José Ramón Lago i Martínez
Pilar Prat i Viñolas
Anna Pujol i Costa
Sònia Reig i Orta
Gemma Riera i Romero
Ramon Riera i Euras
Joan Sala i Baiget
Josep Santacreu i Tañà
Àngel Serra i Jubany
Jordi Verdaguer i Gorchs

Secretaria:

Rosa M. Guix i Godayol
Dolors Muñoz i Vilaseca
Ester Muñoz i Tamargo
Dolors Ruiz i Zafra
Elisabet Vila i Sala

Calendari acadèmic

1r curs

Rebuda dels estudiants: 29 de setembre a les 16h

Docència 1r quadrimestre: del 29 de setembre de 2003 al 23 de gener de 2004

Exàmens: 1ª convocatòria: del 26 de gener al 6 de febrer de 2004

2ª convocatòria: del 28 de juny al 3 de juliol de 2004

Docència 2n quadrimestre: del 16 de febrer al 4 de juny de 2004

Tallers d'Educació social: Setmana de l'1 al 5 de març de 2004

Exàmens: 1ª convocatòria: del 14 al 23 de juny de 2004

2ª convocatòria: de l'1 al 10 de setembre de 2004

2n i 3r curs

Docència 1r quadrimestre: del 22 de setembre al 12 de desembre de 2003

(Assignatures optatives, lliure elecció i complements de formació: del 29 de setembre al 12 de desembre de 2003)

Exàmens: 1ª convocatòria: del 15 de desembre de 2003 al 8 de gener de 2004

2ª convocatòria: del 28 de juny al 3 de juliol de 2004

Pràctiques I i II: del 9 de gener al 27 de febrer de 2004

Tallers d'Educació social (2n curs): Setmana de l'1 al 5 de març de 2004

Curs monogràfic d'Educació social (3r curs): Setmana de l'1 al 5 de març de 2004

Docència 2n quadrimestre: del 8 de març al 4 de juny de 2004

Exàmens: 1ª convocatòria: del 14 al 23 de juny de 2004

2ª convocatòria: de l'1 al 10 de setembre de 2004

Dies festius:

1 de novembre de 2003, dissabte, Tots Sants

6 de desembre de 2003, dissabte, festa estatal (Dia de la Constitució)

8 de desembre de 2003, dilluns, festa estatal (Puríssima)

23 d'abril de 2004, divendres, Sant Jordi, Festa patronal de la UVic

1 de maig de 2004, dissabte, festa estatal (Festa del Treball)

31 de maig de 2004, dilluns, Segona Pasqua

24 de juny de 2004, dijous, Sant Joan

25 de juny de 2004, divendres, pont

5 de juliol de 2004, dilluns, Festa Major de Vic

11 de setembre de 2004, dissabte, Diada Nacional de Catalunya

Vacances:

Nadal: del 21 de desembre de 2003 al 7 de gener de 2004, ambdós inclosos.

Setmana Santa: del 3 al 12 d'abril de 2004, ambdós inclosos

Resum del Pla d'Estudis

Càrrega lectiva total

L'estudiant ha de completar un currículum de 194 crèdits, distribuïts de la manera següent:

Matèries Troncals:	95 crèdits
Matèries Obligatòries:	60 crèdits
Matèries Optatives:	18 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	21 crèdits
Total:	194 crèdits

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS		C.A.	
Anuals			
Llengua, Societat i Educació			9
Didàctica General			9
Coneixement de l'Entorn			9
Psicologia del Desenvolupament			9
Primer Quadrimestre	C.A.	Segon Quadrimestre	C.A.
Sociologia i Antropologia Social	6	Educació Permanent	6
Teories i Instituc. Contempor. d'Educac.	6	Psicologia Social i de les Organitzacions	6
SEGON CURS		C.A.	
Anuals			
Programes d'Educació de les Persones Adultes			9
Organització i Gestió d'Institucions Educatives no Formals			9
Intervenció Educativa sobre Problemes Fonamentals de Desadaptació Social			9
Pràctiques I			16
Primer Quadrimestre	C.A.	Segon Quadrimestre	C.A.
Optativitat i/o Lliure Elecció	12	Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	6
		Optativitat i/o Lliure Elecció	6

TERCER CURS		C.A.
Anuals		
Pedagogia Social		9
Intervenció Socioeducativa en el camp de les Discapacitats		9
Pràctiques II		16
Primer Quadrimestre	C.A.	Segon Quadrimestre
Programes d'Animació Sociocultural	6	Formació Ocupacional
Optativitat i Lliure Elecció	21	6

Assignatures optatives

(Només per als estudiants de 2n i 3r curs)

	Crèdits	Quadrimestre	Bloc
El Joc i l'Expressió Corporal com a Recurs Educatiu	6	1r	(Bloc D)
Aspectes sociològics i psicològics de la tercera edat	6	1r	(Bloc D)
Intervenció Socioeducativa en l'Àmbit Familiar	6	1r	(Bloc D)
Mediació i Resolució de Conflictes	6	1r	(Bloc E)
Psicopatologia per a Educadors	6	1r	(Bloc E)
Literatura i Societat	6	2n	(Bloc F)
Desenvolupament Humà, Diversitat i Sostenibilitat	6	2n	(Bloc F)

Assignatures de lliure elecció

Són aquelles que l'alumne pot triar lliurement per tal de configurar d'una manera flexible el seu currículum. L'alumne ha d'assolir, al llarg dels seus estudis, un total de 21 crèdits de lliure elecció i, a fi d'obtenir-los, podrà optar entre les assignatures optatives o de lliure elecció ofertes per la pròpia carrera o per qualsevol de les que s'imparteixen a la Universitat de Vic.

L'horari de classes d'Educació Social permetrà cursar assignatures de Psicopedagogia i de Mestre com a crèdits de lliure elecció:

Bloc D (1r Q): - Intervenció psicopedagògica i currículum escolar
- Festes i activitats d'oci a l'escola

Bloc E (1r Q): - Intel·ligència emocional
- Dramatització

Bloc F (2n Q): - Història de la Infància i la Joventut
- Filosofia de l'Educació

A més a més es poden obtenir crèdits de lliure elecció, per la via de reconeixement, per estudis o activitats realitzades extracadèmicament, sense equivalència amb assignatures del Pla d'Estudis (Vegeu la Guia de la UVic).

El reconeixement es contempla en els casos següents:

- a) Estudi d'idiomes a l'Escola d'Idiomes de la UV.
- b) Realització de pràctiques en empreses o institucions públiques o privades.
- c) Estades d'estudis a l'estranger en el marc de convenis internacionals subscrits per la Facultat d'Educació de la UV.
- d) Participació a les activitats contemplades en els convenis que la UV té signats amb altres institucions.

Complements de formació per estudiar Psicopedagogia

Per accedir a la llicenciatura de Psicopedagogia des de la Diplomatura d'Educació Social, cal cursar els següents complements de formació:

- Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica (6 crèdits)
- Processos Psicològics Bàsics (6 crèdits)
- Psicologia de la Personalitat (6 crèdits)
- Organització del Centre Escolar (4 crèdits)
- Psicologia de l'Educació (4 crèdits)

Aquests complements de formació es poden cursar abans d'accedir a la llicenciatura de Psicopedagogia (com a assignatures de lliure elecció de la diplomatura d'Educació Social) o bé durant el primer curs de la llicenciatura.

Assignatures obligatòries de primer curs

Didàctica General

PROFESSORA: Núria SIMÓ i GIL

CARACTERÍSTIQUES: Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

A través de l'assignatura de Didàctica General es pretén assolir els objectius següents: a) Identificar i analitzar els aspectes bàsics que configuren la problemàtica global del treball educatiu; b) Aprofundir en els fenòmens que es produeixen en una relació educativa durant els processos d'ensenyament i aprenentatge; c) Conèixer, aplicar i valorar estratègies metodològiques i recursos que permetin elaborar pautes pràctiques en l'àmbit de l'educació social.

CONTINGUTS:

Els continguts que es detallen a continuació articulen el programa de l'assignatura a l'entorn de nuclis temàtics que permeten relacionar els diferents elements implicats en la pràctica educativa.

1. Introducció
 - 1.1. Què és la Didàctica?
 - 1.2. L'acció educativa: educand, educador i procés educatiu
2. Les finalitats educatives
 - 2.1. Necessitats educatives de la societat actual
 - 2.2. Finalitats de l'educació avui
 - 2.3. Àmbits d'actuació de l'educació social
3. L'educand
 - 3.1. Atenció a la diversitat
 - 3.2. Tipologia d'educands: infants, adolescents i joves, adults i gent gran.
 - 3.3. Algunes característiques dels diferents educands davant de l'aprenentatge
 - 3.4. L'ambient d'aprenentatge i les relacions de grup: afectivitat i comunicació
4. L'educador
 - 4.1. Funcions de l'educador
 - 4.2. Àmbits d'actuació: pràctica, teoria i experiència educadora
 - 4.3. La presa de decisions en l'actuació educativa
5. El treball educatiu
 - 5.1. Característiques de la intervenció educativa
 - 5.2. Característiques de la relació educativa
 - 5.3. Coordinació i treball en equip
6. Intervenció educativa en una institució
 - 6.1. Anàlisi del context educatiu
 - 6.2. Intencions educatives
 - 6.3. Planificació didàctica
 - 6.4. Recursos i estratègies per ensenyar i aprendre
 - 6.5. Avaluació

METODOLOGIA:

En l'assignatura es faran servir diferents estratègies didàctiques d'entre les quals podríem assenyalar: visites a institucions educatives, conferències, exposició de materials. Es combinaran les explicacions per part de la professora amb treballs en grup, discussions i treball individual.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació caldrà realitzar les següents activitats

- Dues proves escrites
- Realització de treballs individuals
- Treball en grup relacionat amb el tema 6 del programa
- Es valorarà la participació en el desenvolupament de les sessions de treball i en les diferents activitats.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Barnes, D. *De la comunicació al currículum*. Madrid: Aprendizaje. Visor. 1994.
- Boix, T.; Viché, M. *Animación y gestión cultural*. València: Grup Dissabte. 1990.
- Carbonell, F. (coord.) *Educació i immigració: Els reptes educatius de la diversitat cultural i l'exclusió social*. Barcelona: Mediterrània/Fundació Jaume Bofill. Polítiques, 27. 2000
- Comas, M. i Funes, J. *Educadores i educadors de carrer: De l'opció metodològica a l'opció tecnicometodològica*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Finestra Oberta, 20. 2001.
- Delors, J. (coord.) *Educació: Hi ha un tresor amagat a dins. Informe per a la UNESCO de la Comissió Internacional sobre Educació pel segle XXI*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya. 1996.
- García Martínez, J. A. *Trabajo social y animación sociocultural. La dimensión pedagógica de la acción social*. València: Nau llibres. 1991.
- Gimeno, J; Pérez, A. *Comprender y transformar la enseñanza*. Madrid: Morata. 1992.
- Franch, J.; Martinell, A. *Animar un proyecto de educación social. La intervención en el tiempo libre*. Barcelona: Paidós. 1994.
- Loughlin, C.E.; Suina, J.H. *El ambiente de aprendizaje: Diseño y organización*. Madrid: Morata/MEC. 1987.
- Olweus, D. *Conductas de acoso y amenaza entre escolares*. Madrid: Morata. 1998.
- Parcerisa, A. *Didáctica en la educación social*. Barcelona: Graó. 1997.
- Perrenoud, Ph. *La construcción del éxito y del fracaso escolar*. Madrid: Morata: 1996.
- Pérez-Campanero, M. P. *Cómo detectar la necesidades de intervención socioeducativa*. Madrid: Narcea. 1994.
- Pérez Gómez, A. *La cultura escolar en la sociedad neoliberal*. Madrid: Morata. 1998.
- Pérez Serrano, G. *Elaboración de proyectos sociales*. Madrid: Narcea. 1993.
- Roselló, R. *El disseny de Projectes Socioculturals*. Barcelona: IMAE. 1990.
- Romans, M.; Petrus, A. i Trilla, J. *De profesión: educador(a) social*, Barcelona: Paidós, 2000
- Stenhouse, L. *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid: Morata. 1987
- Torres, J. *El currículum oculto*. Barcelona: Morata. 1991
- Torres, J. *Globalización e interdisciplinariedad: El currículum integrado*. Madrid: Morata. 1994
- Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Ariel. 1993.
- Zabala, A. *La pràctica educativa*. Barcelona: Graó. 1995

Llengua, Societat i Educació

PROFESSORA: Teresa PUNTÍ i JUBANY

CARACTERÍSTIQUES: Anual, 9 crèdits.

OBJECTIUS:

Fer reflexionar l'educador sobre el fet lingüístic analitzant la diversitat lingüística, la situació actual de la llengua catalana a nivell social i educatiu i el seu plantejament didàctic. Tot això donant instruments per a millorar la seva capacitat d'expressió oral i escrita i aprofundint en el coneixement i el domini de la llengua catalana.

CONTINGUTS:

1. Llengua i societat:

- 1.1. L'estructura social i la llengua: La diversitat i la desigualtat. La transformació de l'estructura social i el paper de la llengua.
- 1.2. La diversitat lingüística. Els prejudicis lingüístics.
- 1.3. Les variables socials i la llengua: Les variables i els grups socials. La classe social. Les xarxes socials. L'àmbit d'ús. Contacte de llengües i conflicte lingüístic.
- 1.4. Llengua i poder: El poder en l'ús lingüístic. Els capitals econòmics, culturals, lingüístics, socials i simbòlics. Els camps socials. Les normes socials i els hàbits lingüístics. Les ideologies lingüístiques.
- 1.5. Els processos de manteniment, de substitució i d'expansió lingüística. La planificació lingüística.
- 1.6. La llengua i els mitjans de comunicació.

2. Llengua i ensenyament:

- 2.1. L'aprenentatge natural i escolar de la L1 i de la L2. Llengües, ètnies i cultures a l'ensenyament.
- 2.2. L'ensenyament del català als adults: recursos per a desenvolupar les habilitats comunicatives. Programes i certificats.
- 2.3. L'animació a la lectura: materials i recursos.
- 2.4. El paper de la llengua a l'educació no formal: estratègies lingüístiques per a l'animació i la dinamització de grups. La conversa i l'entrevista.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

El programa de l'assignatura es portarà a terme mitjançant l'exposició de diferents temes per part del professor a classe i la participació dels alumnes a través de la realització i posterior discussió d'exercicis puntuals, així com de lectures d'articles diversos.

Caldrà confeccionar dos treballs escrits un a cada quadrimestre. Les característiques de cada treball així com el seu calendari es concretaran a l'inici de curs.

Hí haurà dues proves parcials al llarg del curs. L'examen final, al mes de juny, podrà representar, per als qui vulguin, una recuperació de la primera, de la segona, o de tots dues.

La nota final de curs serà la mitjana de les proves, dels treballs escrits, i del conjunt de qualificacions derivades dels exercicis puntuals fets a classe o a casa i de la participació de l'alumne a classe. Caldrà que cadascun dels diversos apartats estigui aprovat per tal que aquests puguin fer mitjana.

BIBLIOGRAFIA:

Actes del 2n simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants. 2 volums. Vic: Eumo Editorial, 1991-92.

- Actes del simposi internacional Drets lingüístics i drets culturals a les regions d'Europa.* Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1995.
- Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura. *Llengües, ètnies i cultures a l'ensenyament*, núm. 23, gener de 2001.
- Artigal, J.M. (coord.) *Els programes d'immersió als territoris de llengua catalana. Estat de la qüestió.* Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 1995.
- Artigal, J.M. *La immersió a Catalunya.* Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Aznar, S.; Terradellas, M.R (coord.). *Incorporació tardana de l'alumnat estranger. 2n simposi Llengua, educació i immigració.* Girona: ICE UdG/ Ed. Horsori, 1999.
- Badia, D; Vila, M. *Jocs d'expressió oral i escrita.* Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Badia, I. *Diccionari de les llengües d'Europa.* Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2002.
- Badia, J. et al. *El llibre de la llengua catalana. Per a escriure correctament el català.* Barcelona: Castellnou, 1997.
- Balaguer, C.; Ripoll, O. *Xarranca: jocs per a l'aprenentatge del català oral per a novinguts.* Barcelona: Generalitat de Catalunya / Fundació Bofill, 2002
- Bassols, M. *Les claus de la pragmàtica.* Vic: Eumo Editorial, 2001.
- Bibiloni, G. *Llengua estàndard i variació lingüística.* València: 3 i 4, 1997.
- Boix, E. Triar no és traïr. *Identitat i llengua en els joves de Barcelona.* Barcelona: Edicions 62, 1993.
- Boix, E; Vila, F.X. *Sociolingüística de la llengua catalana.* Barcelona: Ariel, 1998.
- Bourhis, R.Y; Leyens, J.P. *Estereotipos, discriminación y relaciones entre grupos.* Madrid: McGraw-Hill, 1996.
- Bryant, S. *Com explicar contes.* Barcelona: Biblària, 1996.
- Cassany, D. *La cuina de l'escriptura.* Barcelona: Empúries, 1993.
- Cassany, D.; Luna, M.; Sanz, G. *Ensenyar llengua.* Barcelona: Graó, 1998.
- Coromina, E. *Pràctiques d'expressió i comunicació.* Vic: Eumo Editorial, 1993.
- Cotano, À. *Les llengües minoritzades a Europa.* València: 3 i 4, 2000.
- Delgado, M. *Diversitat i integració.* Barcelona: Edicions 62, 1998.
- Delors, J. (coord.). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins.* Informe per a la UNESCO de la Comissió Internacional sobre Educació per al segle XXI. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1996.
- Departament de Cultura. *Pla General de Normalització Lingüística. Educació, recerca i joventut.* Barcelona: Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, 1995.
- Direcció General de Política Lingüística. *Estudis i propostes per a la difusió de l'ús social de la llengua catalana.* Vol 1, 2, 3 i 4. Barcelona: Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, 1991.
- Disseny curricular. Ensenyament Primari.* Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1990.
- Elizasu, C. *La animación con personas mayores.* Madrid: Editorial CCS, 1999.
- Escardó, M. La biblioteca, un espai de convivència, un espai educador. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya / Ajuntament de Parets del Vallès, 2002.
- Escola del Baix. "L'educació en la seva dimensió del lleure" dins *Renovació pedagògica*, núm 10, 1995.
- Esteban, C. i altres. *El animador/4. Comunicador y festivo.* Madrid: Editorial CCS, 1995.
- Feixa, C. *La joventut com a metàfora.* Barcelona: Secretaria General de Joventut. Generalitat de Catalunya, 1993.
- Giner, S. (dir.) *La societat catalana.* Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya, 1998.
- Inglès, J. *Els espais compartits en l'oferta lingüística. Elements per a les bases d'un projecte de normalització.* Barcelona: El Llamp, 1990.
- Institut de Sociolingüística Catalana. *Bibliografia sociolingüística del català 1.* Barcelona: Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, 1994.
- Junyent, C. *La diversitat lingüística.* Barcelona: Octaedro, 1999.

- Larreula, E. *Dolor de llengua*. Barcelona: Edicions 3 i 4, 2002.
- López del Castillo, Ll. *Gramàtica del català actual*. Barcelona: Edicions 62, 1999.
- López del Castillo, Ll. *Llengua standard i nivells de llenguatge*. Barcelona: Laia, 1976.
- Marí, I. *Plurilingüisme europeu i llengua catalana*. València: Universitat de València, 1996.
- Miguelé, F.; García, T.; Rebollo, T.; Sánchez, C.; Romero, A. *Desigualtat i canvi. L'estructura social contemporània*. Barcelona: Proa-Universitat Autònoma de Barcelona, 1997.
- Mollà, T. (ed.) *Política i planificació lingüístiques*. Alzira: Bromera, 1997.
- Mollà, T. *La llengua dels mitjans de comunicació*. Alzira: Bromera, 1990.
- Mollà, T.; Palanca, C. *Curs de sociolingüística 1*. Alzira: Bromera, 1989.
- Mollà, T.; Viana, A. *Curs de sociolingüística 2*. Alzira: Bromera, 1989.
- Mollà, T.; Viana, A. *Curs de sociolingüística 3*. Alzira: Bromera, 1991.
- Morera, M. *Expressió oral*. Barcelona: UOC, 1997.
- Parcerisa, A. *Didáctica en la educación social. Enseñar i aprender fuera de la escuela*. Barcelona: Graó, 1999.
- Payrató, L. (coord.) *Oralment*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998.
- Payrató, L. *Català col.loquial. Aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana*. València: Universitat de València, 1996.
- Pomares, J. *Diccionari del català popular i d'argot*. Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Pradilla, M.À. *Ecosistema comunicatiu. Llengua i variació*. Benicarló: Edicions Alambor, 1998.
- Pueyo, M. *Tres escoles per als catalans. Minorització lingüística i implantació escolar a Itàlia, França i Espanya*. Lleida: Pagès editors, 1996.
- Puig, G. i altres. *Treballs de sociolingüística catalana 14/15*. València: Eliseu Climent (editor), 2000.
- Pujolar, J. *De què vas, tio?* Barcelona: Empúries, 1997.
- Reixach, M. (coord.) *El coneixement del català. Anàlisi de les dades del cens lingüístic de 1991 de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià*. Barcelona: Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, 1997.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1997.
- Rodari, G. *Exercicis de fantasia*. Barcelona: Columna, 1997.
- Romans, M.; Viladot, G. *La educación de las personas adultas*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Rubio, J.; Puigpelat, F. *Com parlar en públic*. Barcelona: Pòrtic, 1999.
- Ruiz, F. i altres. *Diccionari de sociolingüística*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2001.
- Serra, J. M. *Immersion lingüística, rendiment acadèmic i classe social*. Barcelona: Horsori, 1997.
- Serra, M. *Verbàlia*. Barcelona: Empúries, 2000.
- Serrano, S. *Comprendre la comunicació. El llibre del sexe, la poesia i l'empresa*. Barcelona: Proa, 2000.
- Solé i Camardons, J. *El poliedre sociolingüístic: una iniciació a la sociolingüística del conflicte*. Barcelona: 3 i 4, 2001.
- Trilla, J. *Otras educaciones. Animación sociocultural, formación de adultos y ciudad educativa*. Barcelona: Anthropos, 1993.
- Tuson, A. *Anàlisi de la conversa*. Barcelona: Empúries, 1995.
- Vallverdú, F. *Velles i noves qüestions sociolingüístiques*. Barcelona: Edicions 62, 1998.
- Vila, I. (coord.) *Bilingüisme i educació*. Barcelona: UOC-Proa, 1998.
- Vila, I. *El català i el castellà en el sistema educatiu de Catalunya*. Barcelona: Horsori, 1995.

Coneixement de l'Entorn

PROFESSOR: Josep CASANOVAS i PRAT

CARACTERÍSTIQUES: Anual. 9 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

En els diferents àmbits de l'educació social, l'entorn és un element important per entendre el treball que es realitza. No podem deslligar el comportament ni les característiques de les persones i les institucions amb què treballen els educadors/es socials sense tenir en compte l'entorn en què s'han format, si bé no és fàcil relacionar les característiques d'una institució o l'actuació d'una persona amb el seu entorn personal, familiar o col·lectiu. Per tot això, una base sobre com interpretar críticament la nostra societat és útil als educadors/es socials per tal de desenvolupar la seva tasca, perquè serveix per situar el seu treball en el conjunt de la societat, i també perquè dóna pistes sobre les possibilitats d'intervenció. En definitiva, perquè dóna una visió més àmplia que la simple intervenció especialitzada en resoldre problemes puntuals deslligats del seu entorn.

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura tracta el medi social, econòmic i cultural de Catalunya, tenint en compte que forma part d'una realitat global, amb els objectius de:

- 1.- Donar elements per interpretar críticament el món canviant en què vivim.
- 2.- Tractar l'entorn característic dels principals àmbits d'actuació de l'educació social.
- 3.- Treballar procediments d'anàlisi de la societat.

PROGRAMA:

0. Presentació.

1. Introducció a l'entorn.

1. Concepte d'entorn.
2. L'entorn en l'educació.

2. Coneixement Social.

1. La ciència com a forma de coneixement.
2. Característiques de les ciències socials.
3. La recerca social.

3. El territori.

1. L'espai
2. La representació de l'espai.
3. La globalització.
4. Les divisions administratives del territori.

4. El món urbà

1. La importància del món urbà.
2. La ciutat.
3. L'urbanisme.
4. L'habitatge.

5. La població

1. La població mundial.
2. L'evolució demogràfica.
3. L'estructura de la població.

4. La família.
6. Economia.
 1. Progrés i desenvolupament.
 2. Evolució econòmica de Catalunya.
7. Treball.
 1. Atur.
 2. Inserció laboral, col·lectius desafavorits.
8. Societat
 1. L'estat del benestar.
 2. Participació ciutadana.
 3. Pobresa-
 4. Violència.

METODOLOGIA:

L'assignatura es basarà en l'explicació del programa per part del professor, la participació dels alumnes a classe, activitats individuals i en grups. Els alumnes hauran de preparar un treball d'exposició oral a classe.

AVALUACIÓ:

- Dues proves parcials.
- Treball interdisciplinari.
- Una exposició oral.
- Les activitats de classe.

BIBLIOGRAFIA:

- Anuari Estadístic de Catalunya*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya, (diversos anys).
- Anuari, l'*. Barcelona: Premsa Catalana, (diversos anys).
- Benejam, P.; Pagès, J. *Enseñar y aprender ciencias sociales*. Barcelona: Institut Ciències de l'Educació UB, 1997.
- Bosque, J. et. al. *Prácticas de geografía de la percepción y de la actividad cotidiana*. Vilassar: Oikos-tau, 1992.
- Calaf, R. *Aprender a enseñar geografía*. Vilassar: Oikos-tau, 1997.
- Carreras, C. *Geografía humana*. Barcelona: Edicions de la UB, 1998.
- Delors, J. *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1996.
- Diversos Autors, *Les desigualtats socials a Catalunya*, Barcelona: Editorial Mediterrània, 1999.
- Diversos Autors, *Memòria de Catalunya*. Barcelona: Taurus, 1997.
- Giner, S. (dir.). *La societat catalana*, Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya, 1998.
- Informe sobre el desarrollo humano 2000*. Madrid: Ediciones Mundi-Prensa, 2000.
- Jouvenel, H. de; Roque, M.A. (dir) *Catalunya a l'horitzó 2010*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993.
- Majoral, R. *Cataluña. Un análisis territorial*. Barcelona: Ariel, 2002.
- Maluquer, J. *Història econòmica de Catalunya*. Barcelona: Proa, 1998.
- Parcerisa, A. *Didáctica en la educación social*. Barcelona: Graó, 1999.
- Quivy, R.; Campenhoudt, L.V. *Manual de recerca en ciències socials*. Barcelona: Herder, 1997.
- Riquer, B. de; Culla, J.B. *El franquisme i la transició democràtica (1939-1988)*, Barcelona: Edicions 62, 2000.
- Risques, M. (dir). *Història de la Catalunya Contemporània*. Barcelona: Pòrtic, 1999.
- Romans, M. et. al. *De profesión: educador/a social*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Trepal, C.A.; Comes, P. *El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales*. Barcelona: Graó, 1998.
- Trilla, J. i altres *Les ciutats que s'eduquen*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1999.

Psicologia del Desenvolupament

PROFESSORA: Montse BENLLOCH i BURRULL

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura es proposa recórrer les diferents etapes del cicle vital, des de la infància fins a la senectut, oferint a l'estudiant d'Educació Social l'oportunitat de conèixer la diversitat i els canvis psicològics de les persones al llarg de la vida.

L'objectiu més important és donar alguns coneixements psicològics bàsics que permetin a l'Educador Social comunicar-se i interactuar de manera oportuna i eficaç amb persones de diferents edats, procedències, estats emocionals, cognitius i socials. Un altre objectiu és aproximar l'estudiant als textos psicològics, ajudant-lo a descobrir la seva utilitat com a recurs teòric i com a eina per a comprendre els esdeveniments abans de planificar o realitzar qualsevol intervenció socioeducativa.

CONTINGUTS:

Tema 1. Introducció.

- El desenvolupament vist al llarg del cicle vital.
- Algunes virtuts de l'enfocament del cicle vital versus la psicologia evolutiva.
- Conceptes i definició de desenvolupament.
- Aspectes biològics i ambientals dels canvis generacionals.
- La influència cognitiva, afectiva i social en les crisis al llarg del cicle vital.
- Aspectes normatius i no normatius

Tema 2. Des del naixement fins als 7 anys.

- Aspectes cognitius d'aquesta fase. Dels esquemes d'acció a l'operativitat concreta.
- Aspectes emocionals. De les conductes d'afecció a un principi d'autonomia bàsica.
- Conflictes que el nen ha de superar amb els seus pares o tutors durant aquesta fase, i també amb els seus germans.
- El fracàs escolar i les set intel·ligències de H. Gardner.
- ¿Per què els nens juguen tant durant aquest període? A què juguen?
- El nen abandonat i el nen maltractat durant aquestes edats.

Tema 3. Des dels 7 fins als 12 anys

- Desenvolupament cognitiu. Pensament operatori i construcció de les grans categories del coneixement racional: l'espai, el temps, la causalitat, el nombre, la geometria. Influència de les cultures familiars i de l'aprenentatge escolar en la conquesta d'aquestes categories.
- El desenvolupament i el domini del aspectes formals del coneixement i del llenguatge.
- Les activitats de planificació com a aprenentatge de la autonomia i la cooperació. Joc cooperatiu i competitiu.
- Desenvolupament de la tipificació sexual i de gènere en aquest període.

Tema 4. L'adolescència.

- La pubertat i la sexualitat.
- Els canvis físics i la imatge del cos.
- Aspectes emocionals de l'adolescència: rol de la infància, canvi en les figures identificatòries: la importància del grup d'iguals. Els ideals.
- La violència.
- Els canvis intel·lectuals: les operacions formals i els interessos metafísics en l'adolescència.

¿Com ajudar els adolescents a vèncer les seves dificultats?

Tema 5. L'edat adulta

La maduresa: aspectes emocionals.

L'elecció de parella i la constitució de la família. Diferents models familiars.

L'elecció professional. Angoixes i responsabilitats.

Beneficis i perjudicis de l'estructura familiar en el desenvolupament de la maduresa.

Experiències de maternitat i paternitat. Canvis en la dinàmica de la parella.

Crisis en l'edat adulta: trencament de parelles, pèrdua i canvi de treball.

Aspectes intel·lectuals de l'edat adulta.

¿Com ajudar les mares i els pares a resoldre les dificultats en la criança i educació dels fills?

Tema 6. La vellesa.

La jubilació, vivències en l'home i la dona.

Crisis d'adaptació en la vellesa: canvis físics.

Característiques cognitives de la vellesa.

Habitat i vellesa: dificultats d'autonomia. La soledat.

Aspectes emocionals de la vellesa. La necessitat de comunicació.

Variables relacionades amb el benestar en la vellesa: història viscuda i relacions familiars.

Com ajudar les persones en aquesta etapa de la vida a vèncer les seves dificultats?

METODOLOGIA:

Es realitzaran explicacions, anàlisis de textos, debats, i preparació individual i en grup de presentacions.

AVALUACIÓ:

Per a avaluar els estudiants es realitzaran dues proves escrites individuals al final de cada quadrimestre, a més d'un treball en grup. La nota final serà la mitjana de les tres avaluacions.

La primera prova i el treball seran eliminatòris de matèria. Si no s'aproven, els estudiants faran un examen d'aquesta part de l'assignatura al final.

Es imprescindible una assistència regular a classe.

BIBLIOGRAFIA:

Erikson, E. H. *El ciclo vital completado*. Barcelona: Paidós, 1985.

Freud, A. *Psicoanálisis del desarrollo del niño y del adolescente*. Barcelona: Paidós, 1985.

Gardner, H. *La mente no escolarizada*. Barcelona: Paidós, 1991/1993.

Palacios, J; Marchesi, A; Carretero, M. *Psicología Evolutiva. 2. Desarrollo cognitivo y social del niño*. Madrid: Alianza, 1983.

Palacios, J; Coll, C. i Marchesi, A, *Desarrollo psicológico y educación. I. Psicología Evolutiva*. Madrid: Alianza, 1999.

Rodrigo, M.J. i Palacios, J. *Familia i desarrollo humano*. Madrid: Alianza, 1998.

Silvestre, N; Solé, M. R; Pérez, M; Jodar, M. *Psicología Evolutiva. Adolescencia edad adulta y vejez*. Barcelona: CEAC, 1995.

Triadó C. *Psicología Evolutiva*. Barcelona: Eumo Editorial, UB, UAB, 1993.

Triadó, C.; Martínez, G. I Villar, F. *Psicología del desenvolupament: adolescència, maduresa i senectud*. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona, 2000.

Vega, J.L.; Bueno, B. *Desarrollo adulto y envejecimiento*. Madrid: Síntesis, 1995.

Zacarés, J.J.; Serra, E. *La madurez personal Perspectiva desde la psicología*. Madrid: Pirámide, 1998.

Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació

PROFESSOR: Joan SOLER MATA

CARACTERÍSTIQUES: Quadrimestral; 6 crèdits.

OBJECTIUS:

A través de l'assignatura Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació es pretén formar els estudiants de primer curs d'Educació Social en:

- a. una visió dels fenòmens educatius des de l'àmbit de l'educació social.
- b. un coneixement dels corrents educatius més rellevants que s'han desenvolupat al llarg de l'època contemporània, i l'aplicació que han tingut a través de les institucions educatives i els seus agents.
- c. una reflexió sobre les actuals perspectives en l'educació i en la pedagogia.

CONTINGUTS:

Bloc I: Aproximació a l'educació.

1. El concepte d'educació.
 - 1.1. Les dimensions de l'educació.
 - 1.2. Educació i socialització. Els agents de socialització.
 - 1.3. L'educació social.
2. Els àmbits de l'educació. L'educació formal, no formal i informal.
 - 2.1. Les institucions educatives no formals.
 - 2.2. La ciutat educativa.

Bloc II: Un balanç de la pedagogia contemporània (segles XIX i XX).

3. El mapa de la pedagogia contemporània: de l'*Emili a Franksenstein*.
4. La pedagogia activa.
 - 4.1. John Dewey i l'educació democràtica.
 - 4.2. L'evolució de les institucions de protecció de menors.
 - 4.3. L'educació fora de l'escola: les colònies escolars i l'educació en el lleure.
5. La pedagogia socialista i marxista.
 - 5.1. Educació i treball. La formació professional.
 - 5.2. Makarenko i el valor de la col·lectivitat.
 - 5.3. La democratització de l'educació i l'escola única.
6. Les pedagogies antiautoritàries.
 - 6.1. Paul Robin i la visió anarquista de l'educació integral.
 - 6.2. La pedagogia institucional. L'autogestió en l'educació.
7. Les pedagogies crítiques.
 - 7.1. Freire i la pedagogia alliberadora.
 - 7.2. Milani i la pedagogia de Barbiana.
 - 7.3. Illich i el moviment de la desescolarització.

Bloc III: Algunes perspectives pedagògiques del segle XXI.

8. El mapa de la pedagogia actual: la crisi de la modernitat.
9. La perspectiva postmoderna.
 - 9.1. El discurs tecnològic i la filosofia de sistemes.
 - 9.2. El relativisme moral i l'educació.

10. La perspectiva crítica i política.
 - 10.1. El llegat de Freire: l'educació com a emancipació.
 - 10.2. Els moviments socials en l'educació: feminisme, ecologisme i pacifisme. La construcció de nous relats educatius: de la globalització a l'antiglobalització.
11. La perspectiva humanista.
 - 11.1. L'informe Delors. El desenvolupament de la formació permanent.
 - 11.2. Edgar Morin i el pensament global i complex.
 - 11.3. La descoberta de l'altre: l'educació per a la cooperació i l'educació intercultural.

METODOLOGIA I PLA DE TREBALL:

a) Sessions de treball:

Les sessions constaran d'explicacions per part del professor, lectura i comentari d'articles, textos i altres documents, projecció de vídeos i diapositives, treballs en petits grups, debats col·lectius i exposicions de treballs per part dels estudiants. Segons el desenvolupament de l'assignatura i del curs, hi haurà alguna conferència o altres activitats complementàries.

b) Treball en grup:

Estudi i anàlisi d'una institució educativa de l'àmbit social i redacció d'un informe escrit, tot seguint les orientacions que es donaran a l'inici de curs. El resultat del treball s'haurà d'exposar oralment a classe.

c) Treball individual:

Redacció d'un assaig (6-8 pàgs.) sobre un tema relacionat amb el programa de l'assignatura. El tema es podrà escollir entre els que es proposin a l'inici del curs. Durant els primers dies de classe es donaran orientacions per a la realització d'aquest treball.

d) Comentari de text:

El dia assenyalat en la convocatòria d'exàmens caldrà realitzar un comentari escrit a partir d'un text.

e) Horari de tutories i consulta:

És una part important de les activitats de l'assignatura i l'estudiant hauria d'assistir-hi sempre que ho necessiti. És obligatori assistir a les tutories de seguiment dels treballs de curs (orientacions sobre bibliografia, dubtes sobre el guió o l'estructura del treball, etc.) que s'organitzin i es programin dins l'horari de classe.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels següents aspectes:

-Activitats de classe	2
-Treball de grup (informe escrit i exposició oral)	3
-Treball escrit: assaig	3
-Comentari de text	2
Total	10

La suma només es farà quan els quatre apartats estiguin superats satisfactòriament. En cas contrari, l'estudiant s'haurà de presentar a la segona convocatòria.

BIBLIOGRAFIA:

- Avanzini, G. *La pedagogía del siglo XX*. Madrid: Narcea, 1987.
- Bárcena, F. *El oficio de la ciudadanía. Introducción a la educación política*. Barcelona: Paidós, 1997.
- Borrás, J.M. (dir). *Historia de la infancia en la España contemporánea (1834-1936)*. Madrid: Min. Trabajo y Asuntos sociales, 1996.

- Bowen, J. *Historia de la Educación Occidental*. 3 volums. Barcelona: Herder, 1985.
- Capitán Díaz, A. *Historia del pensamiento pedagógico en Europa*. 2 volums. Madrid: Dykinson, 1984/1986.
- Carreño, M. (ed.) *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Castells, M. *La era de la información*. 3 volums. Madrid: Alianza, 1996.
- Colom, A.J.; Mèlich, J.C. *Después de la modernidad. Nuevas filosofías de la educación*. Barcelona: Paidós, 1995.
- Colom, A.J. (coord.) *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Delgado, B. (dir.) *Historia de la Educación en España y América*. 3 volums. Madrid: SM, 1992/1994.
- Delgado, B. *Historia de la infancia*. Barcelona: Ariel, 1998
- Delors, J. (dir.) *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.
- Diversos autors. *Pedagogías del siglo XX*. Barcelona: CissPraxis/ Cuadernos de Pedagogía, 2000.
- Diversos autors. “Les pedagogies del segle XX: un primer balanç”. Monografia, *Temps d'Educació*, núm. 24, 2000, p. 7-234.
- Duch, Ll. *La educación y la crisis de la modernidad*. Barcelona: Paidós, 1997.
- Echeverría, J. *Los señores del aire: Telépolis y el tercer entorno*. Barcelona: Destino, 1999.
- Feixa, C.; Saura, J.R.; Costa, C. (eds.) *Movimientos juveniles: de la globalización a la antiglobalización*. Barcelona: Ariel, 2002.
- Franch, M., Rial, R. i Riba, J.M. (ed.) *Escoltisme i educació*. Vic: Eumo, 1999.
- Fullat, O. *Filosofía de la educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Imbernón, F. (coord.) *Cinc ciutadanes per a una nova educació*. Barcelona: Graó, 2002.
- Houssaye, J. (dir.) *Quinze pedagogos: la seva influència, avui*. Barcelona: UOC/Proa, 1995.
- Juif, P.; Legrand, L. *Grandes orientaciones de la pedagogía contemporánea*. Madrid: Narcea, 1988.
- Lévy, P. *La cibercultura, el segon diluvi?* Barcelona: Proa/ Universitat Oberta de Catalunya, 1998.
- Lozano, C. *La educación en los siglos XIX y XX*. Madrid: Síntesis, 1994.
- Mallart, J.; Teixidó, M.; Vilanou, C. (ed.) *Repensar la pedagogia, avui*. Barcelona: Societat Catalana de Pedagogia/ Eumo, 2001.
- Meirieu, Ph. *La escuela, modo de empleo. De los “métodos activos” a la pedagogía diferenciada*. Barcelona: Octaedro, 1997.
- Meirieu, Ph. *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes, 1998.
- Morin, E. *Els 7 coneixements necessaris per a l'educació del futur*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 2000.
- Morin, E. *Tenir el cap clar*. Barcelona: La Campana, 2001.
- Petrus, A. (coord.) *Pedagogía Social*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Postman, N. *Fi de l'educació*. Vic: Eumo, 1999.
- Quintana, J.M. *Las creencias y la educación. Pedagogía cosmovisional*. Barcelona: Herder, 2001.
- Romans, M., Petrus, A. i Trilla, J. *De profesión: educador(a) social*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Ruiz, C. i Palacio, I. *Higienismo, educación ambiental y previsión escolar. Antecedentes y prácticas de Educación Social en España (1900-1936)*. València: Universitat de València, 1999.
- Santolaria, F. *Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Soler, P. *L'educació en el lleure a Girona*. Girona: Universitat de Girona/ Llibres del Segle, 1995.
- Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Planeta, 1985.
- Trilla, J. *Otras educaciones*. Barcelona: Anthropos, 1993.
- Trilla, J. (coord.) *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*. Barcelona: Graó, 2001.
- Viñao, A. *Tiempos escolares, tiempos sociales*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Viñao, A. *Leer y escribir. Historia de dos prácticas culturales*. Mèxic: Fundación Educación, voces y vuelos, IAP, 1999.
- Watson, P. *Historia intelectual del siglo XX*. Barcelona: Crítica, 2002.

Sociologia i Antropologia Social

PROFESSOR: Jacint TORRENTS i BUXÓ

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Donar bases conceptuals i metodològiques de sociologia i antropologia social que facilitin als estudiants la comprensió dels entorns socials dels col·lectius o de les persones en risc o en situació de conflicte social. El marc de referència serà el de la societat catalana, entesa en el context més ampli de l'actual món en canvi.

CONTINGUTS:

1. Sociologia i antropologia social.
 - 1.1. Els camps d'estudi i els mètodes.
 - 1.2. Les eines conceptuals i teòriques. Conceptes clau: societat, cultura, classe social, gènere, etnicitat, posició social, capitalisme, patriarcat, globalització.
 - 1.3. La història humana: visions linials i etnocentrisme.
2. L'estructura social contemporània.
 - 2.1. Origen, evolució i característiques de la desigualtat social: teoria del consens i teoria del conflicte.
 - 2.2. Les desigualtats de gènere, edat i ètnia.
 - 2.3. L'estructura i el canvi social: els canvis socials després de la industrialització.
 - 2.4. El sistema educatiu i les desigualtats socials.
3. Grups ètnics i culturals a Espanya.
 - 3.1. Les desigualtats socials.
 - 3.2. Les diferències culturals.
 - 3.3. Història de les migracions al sud d'Europa.
4. Els riscos de l'exclusió social.
 - 4.1. L'Estat de benestar.
 - 4.2. Crisi de l'Estat de benestar: l'exclusió social.
 - 4.3. Ideologies polítiques, educació i Estat de benestar: neoliberalisme, socialdemocràcia, democràcia cristiana, ecologisme.

METODOLOGIA:

L'assignatura es desenvoluparà alternant per a cada un dels quatre blocs temàtics les activitats següents:

- Explicació del programa de cada bloc per part del professor.
- Comentari de les lectures assignades a cada bloc.
- Exercicis i altres activitats.

AVALUACIÓ:

- Un exercici d'avaluació, individual o en grup, per a cada un dels quatre blocs (40%).
- Un examen final (50%).
- Es tindrà en compte la participació en les classes i altres activitats proposades (10%).

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cadascun dels apartats.

BIBLIOGRAFIA:

- Barley, N. *El antropòlogo inocente*. Barcelona: Anagrama, 1997.
- Berger, P. L. *Invitació a la sociologia. Una perspectiva humanística*. Barcelona: Herder, 1986.

- Besalú, X., Campani, G. i Paludàrias, J. M. *La educación intercultural en Europa*. Barcelona: Pomares-Corredor, 1998.
- Bourdieu, P. *Sobre la televisió*. Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Carbonell, F. *Inmigración: diversidad cultural, desigualdad social y educación*. Madrid: MEC, 1995.
- Cardús, S. (coord.) *La mirada del sociòleg*. Barcelona: Proa / UOC, 1999.
- Cavalli-Sforza, L. L. *Gens, pobles i cultures*. Barcelona: Proa, 1997.
- Cavalli-Sforza, L. L. *La ciència de la felicitat*. Barcelona: Proa, 1999.
- Chomsky, N. i Dietrich, H. *La aldea global*. Tafalla: Txalaparta, 1997.
- Contreras, J. (comp.) *Los retos de la inmigración*. Madrid: Talasa, 1994.
- Delgado, M. *Diversitat i integració*. Barcelona: Empúries, 1998.
- Diversos Autors. *Antropologia d'avui*. Barcelona: Teide, 1983.
- Diversos Autors. *Desigualtat i canvi*. Barcelona: Biblioteca Universitària, n. 34, Proa / UAB, 1997.
- Diversos Autors (eds.) *Antropologia de los pueblos de España*. Madrid: Taurus, 1991.
- Diversos Autors. *Las razas humanas*. 8 vol. Barcelona: Oceano, 1995.
- Flecha, R. *La nueva desigualdad cultural*. Barcelona: El Roure, 1990.
- Geertz, C. *La interpretación de las culturas*. Barcelona: Gedisa, 1992.
- Harris, M. *Antropología cultural*. Madrid: Alianza, 1995.
- Leakey, R. E. *La formación de la humanidad*. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1981.
- Masllorens, A. *El quart món*. Barcelona: Barcanova, 1991.
- Masllorens, A. *Informe sobre la inmigració*. Barcelona: Deriva, 1995.
- Parcerisa, A. *Didáctica en educación social*. Barcelona: n. 135, Graó, 1999.
- Pérez de Cuéllar, J. *La nostra diversitat creativa*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1997.
- Pujadas, J. J. *Etnicidad. Identidad cultural de los pueblos*. Madrid. Eudema, 1993.

Psicologia Social i de les Organitzacions

PROFESSOR: Josep SANTACREU i TANYÀ

CARACTERÍSTIQUES: Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS: Que l'estudiant:

1. Adquireixi coneixements bàsics sobre els models més rellevants de la Psicologia Social.
2. Adquireixi coneixements dels conceptes i processos psicosocials fonamentals.
3. Prengui consciència de la repercussió dels processos socials i organitzatius en l'individu.
4. Sigui capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica

CONTINGUTS:

1. Concepte i Història de la Psicologia Social
2. El procés de Socialització
 - 2.1 Naturalesa de la Socialització
 - 2.2 Aspectes socials de la personalitat
 - 2.3 Desocialització i Resocialització
3. Les Actituds
 - 3.1 Formació de les Actituds
 - 3.2 Funcions de les Actituds
 - 3.3 El canvi d'Actitud
4. Identitat Personal i Identitat Social
5. Productes de la Interacció Social
 - 5.1 La pressió cap a la Conformitat
 - 5.2 Obediència
 - 5.3 La Desviació Social
 - 5.4 La influència de les minories
6. Estereotips i Prejudicis
 - 6.1 Concepte i funcions
 - 6.2 Teories explicatives
7. Agressivitat, violència i conducta prosocial
8. Conducta prosocial i atracció interpersonal
9. Psicologia dels grups
 - 9.1 Estructures i processos globals
 - 9.2 Cooperació i competició
 - 9.3 conflicte
10. Psicologia Social de les Organitzacions
 - 10.1 La cultura de les organitzacions
 - 10.2 Tipus d'organitzacions
 - 10.3 Els grups i la organització
 - 10.4 El treball en equip
11. La conducta col·lectiva

METODOLOGIA:

El desenvolupament dels continguts es farà a través de sessions expositives, lectures d'articles i llibres, debats i exercicis pràctics en grup per aprofundir en els continguts de l'assignatura.

AVALUACIÓ:

Els estudiants hauran de demostrar l'assoliment dels objectius de l'assignatura a través d'una prova escrita que valorarà el 70% de la qualificació final, així com amb treballs i exercicis realitzats en la dinàmica del grup-classe.

Hi ha la possibilitat, d'acord amb els estudiants, de variar l'estratègia avaluativa per fer-la més participativa

BIBLIOGRAFIA:

Aronson, E. *El animal social*. Madrid: Alianza Editorial, 2002.

González, M.P. *Orientaciones teóricas fundamentales en psicología de oes grupos*. Barcelona: PPU, 1995.

Mann, L. *Elementos de Psicología Social*. Mèxic: Limusa, 1990.

Mintzberg, H. *La estructuración de las organizaciones*. Barcelona: Ariel, 1998.

Moscovici, S. *Psicología Social (I i II)*. Barcelona: Paidós, 1988.

Munné, F. *La Interacción Social*. Barcelona: PPU, 1995.

Myers, D.G. *Psicología Social*. Madrid: Médica Panamericana, 1999.

Salazar, J.M. i altres *Psicología Social*. Mèxic: Trillas, 1990.

Schein, E.H. *Psicología de la Organización*. DOSSAT, 1981.

Shaw, M.E. *Dinámica de Grupo*. Barcelona: Herder, 1994.

Smith, P.B. i Peterson, M.F. *Liderazgo, organizaciones y cultura*. Madrid: Pirámide, 1990.

Tajfel, H. *Grupos Humanos y Categorías Sociales*. Barcelona: Herder, 1984.

Educació Permanent

PROFESSOR: Joan VERA I SAUCEDO

CARACTERÍSTIQUES: Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

- Aprofundir en el marc teòric de l'educació permanent en relació als conceptes fonamentals d'educació.
- Analitzar i conèixer els diferents àmbits que integren l'educació permanent.
- Donar instruments per comprendre i analitzar el context social dels diferents camps d'intervenció de l'educació permanent.
- Reflexionar sobre les diverses metodologies, projectes i models d'intervenció socioeducativa necessàries per una pràctica professional competent.

CONTINGUTS:

El programa s'articula a l'entorn dels blocs temàtics següents:

1. Aproximació terminològica i conceptes fonamentals
2. Els diferents àmbits de l'educació permanent
3. Educació permanent i formació bàsica
4. Educació permanent i la formació per al treball
5. Educació permanent i el desenvolupament comunitari
6. Històries de vida
7. Les ciutats educadores

METODOLOGIA:

L'assignatura s'estructura a partir de:

- Les sessions de treball: introducció del tema per part del professor; presentació d'experiències d'educació permanent i debats a classe.
- El treball individual: comentaris de text sobre cada un dels blocs temàtics; anàlisi de documents, estudi de casos...
- El treball de grup.

AVALUACIÓ:

L'assignatura s'avaluarà a partir de:

- El treball de grup
- Els comentaris de text, anàlisi de documents i estudi de casos a classe
- El treballs individuals
- Es valorarà la iniciativa personal: participació a la classe, presentació d'experiències, lectura de la bibliografia recomanada...
- L'entrevista personal

Es tindrà en compte l'autoavaluació i la participació en les tutories

BIBLIOGRAFIA:

- Apps, Jerone W. (1994) *Problemas de la educación permanente*. Barcelona. Paidós (ed.or. 1983)
- Barker, Paul (coordinador), (1996): *Vivir como iguales*. Buenos Aires. Paidós Studio
- Bernstein, Basil i al. (1997). *Ensayos de pedagogía crítica*. Madrid: Editorial Popular.
- Caballero Martínez, M. José. *Educación permanente y educación social*. Ediciones Aljibe

- Castells, Manuel (1997) *La era de la información. Economía y sociedad cultura. Vol.1: La sociedad real*. Madrid: Alianza.
- Carretero, M; Palacios, J. i Marchesi, A. (1985). *Psicología evolutiva 3. Adolescencia, madurez y senectud*. Madrid: Alianza (pp.143-233).
- Cole, M. i Scribner S. (1997) *Cultura y pensamiento. Relación de los procesos cognoscitivos de la cultura*. Mèxic: Limusa (ed. or.1974)
- Comisión Europea (1996) *Enseñar y aprender*. Luxemburgo: Oficina Publicaciones oficiales de la Comunidad Europea.
- Delors, J. (1996). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona. Centre Unesco de Catalunya.
- Del Rio, E. (1991). *Formación y empleo. Estrategias posibles*. Barcelona: Paidós.
- Diputació de Barcelona. *Les ciutats que s'eduquen*. Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona.
- Flecha, R (1990) *Educación de personas adultas. Propuestas para los años noventa*. Barcelona: El Roure.
- Freire, P (1997) *A la sombra de este árbol*. Barcelona: El Roure.
- Gelpi E. (1990) *Educación permanente. Problemas laborales y perspectivas educativas*. Madrid: Editorial Popular/EOI.
- Gelpi E. (1998) *Identidades, conflictos y educación de adultos*. Diálogos y Universidad.
- Luirá, A.R. (1987) *Desarrollo histórica de los procesos cognitivos*. Madrid: Akal.
- Marchioni, Marco (1985): *Planificación social y organización de la comunidad*. Madrid. Editorial Popular
- Marchioni, Marco (1999): *Comunidad, participación y desarrollo*. Madrid. Editorial Popular
- Morin, Edgar: *Los siete saberes necesarios para la educación del futuro*. Paidos Studio
- Ramonet, Ignacio (1991): *Pensamiento crítico vs. pensamiento único*. Le Monde Diplomatique. Edición española.
- Sánchez Alonso, Manuel (1991): *La participación. Metodología y práctica*. Madrid. Editorial Popular.

Assignatures obligatòries de segon curs

Durant el curs 2002-2003, El Consell de Direcció de la Universitat de Vic va acordar transformar totes les assignatures de primer curs de la Diplomatura d'Educació Social al sistema de crèdit europeu, per fer l'adaptació al procés d'harmonització de l'ensenyament superior dels països de la Unió Europea. Durant el curs 2003-2004 es desplegarà aquest sistema a totes les assignatures de segon curs.

Programes d'Educació de Persones Adultes

PROFESSORA: Anna Gómez i Mundó.

CARACTERÍSTIQUES: Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

Les sessions de l'assignatura estan pensades per desenvolupar-se en un espai de discussió, participació i aprenentatge compartit. Al llarg del curs es buscaran tres finalitats:

- 1) Desenvolupar una actitud intel·lectual reflexiva i crítica de les diferents propostes que es presenten en el marc de l'educació de persones adultes.
- 2) Desenvolupar la comprensió i anàlisi dels coneixement que diferents disciplines aporten a la teoria i pràctica de l'educació bàsica de persones adultes.
- 3) Conèixer les propostes organitzatives, metodologies i materials didàctics per a l'educació de persones adultes.

CONTINGUTS:

1. Perspectives actuals de l'Educació Bàsica de Persones Adultes:
 - Necessitats i ofertes de l'E.P.A. en la societat de la informació. El procés d'institucionalització de l'E.P.A.
 - Conceptes bàsics. Analfabetisme i analfabetisme funcional.
 - Àmbits i modalitats en l'educació de Persones Adultes. Altres propostes educatives: tertúlies, tallers, xarxes d'intercanvis...
2. La persona adulta com a aprenent:
 - Col·lectius participants.
 - La intel·ligència en la persona adulta. Bases teòriques.
 - Actituds i estereotips sobre l'aprenentatge de la persona adulta.
3. Propostes educatives des de, amb i per a les diferències:
 - Identitat i diferència. El procés educatiu possibilitador o inhibidor. Edisme, etnocentrisme, androcentrisme.
 - Aportacions des dels moviments socials: feminisme, ecologisme, interculturalitat, pacifisme...
4. Criteris metodològics en l'educació bàsica de persones adultes:
 - Les propostes curriculars: enfocament disciplinar, interdisciplinar i globalitzador.
 - Aportacions de Paulo Freire. La dimensió política de l'educació, la pedagogia de la pregunta, la pedagogia de la possibilitat...
 - L'educació de persones adultes com a pràctica de relació: conflicte, mediació, crisi, conflicte. L'aprenentatge dialògic.
5. Anàlisi de materials i recursos per a l'educació bàsica de persones adultes.
6. Espais d'educació de persones adultes.

- Tipologies de centres.
- Els plans territorials d'educació de persones adultes.

En cada un dels blocs es tractaran diferents programes d'educació bàsica de persones adultes:

- Programes d'alfabetització.
- Programes d'animació sociocultural.
- Programes de participació i desenvolupament comunitari.
- Programes de formació ocupacional.
- Programes d'accés al sistema educatiu (G.E.S, accés a cicles formatius, accés a la universitat...)
- Tallers d'acollida per a persones immigrades.

METODOLOGIA:

La metodologia estarà orientada a aconseguir les finalitats proposades. Les sessions estan pensades perquè els continguts es presentin de forma compartida, problematitzadora i oberta per tal de poder ser debatuts per part de totes les persones participants. L'aula també serà espai de trobada i coneixença de diferents experiències i persones vinculades en l'àmbit de l'educació de persones adultes.

L'actitud participativa serà la via per a desenvolupar l'assignatura, que necessitarà de l'aportació de les experiències, opinions, interrogants, de tothom. Es buscarà que la complexitat de tot procés educatiu sigui viscuda.

AVALUACIÓ:

La proposta d'avaluació és que aquesta sigui compartida i contínua. Les activitats a ser avaluades són l'elaboració d'un diari de les classes on es reflexioni sobre els aspectes treballats i en el propi procés d'aprenentatge; un treball d'anàlisi d'una proposta d'educació de persones adultes; la realització de diferents activitats d'estudi de casos i la participació i implicació en el desenvolupament de les classes.

Aquesta proposta serà presentada a l'inici de classes per tal que pugui ser modificada o consensuada pel grup. L'autoavaluació serà present per tal que hi pugui haver una avaluació realment compartida.

BIBLIOGRAFIA:

- Ayuste, A. *et al.* (1994): *Planteamientos de la pedagogía crítica. Comunicar y transformar*. Ed. Graó.
- Castells, Flecha, Freire, Giroux, Macedo, Willis (1994): *Nuevas perspectivas críticas en educación*. Ed. Paidós.
- Edwards, D. i Marcer, N. (1987): *El conocimiento compartido*. Ed. Paidós.
- Flecha, R. (1994): *Educación de las personas adultas*. Ed. El Roure.
- Flecha, R. (1997): *Compartiendo palabras. El aprendizaje de las personas adultas a través del diálogo*. Ed. El Roure.
- Freire, P. (1987): *L'educació com a pràctica de la llibertat*. Vic: Eumo Editorial.
- Freire, P. (1997): *A la sombra de este árbol*. Ed. El Roure.
- Freire, P. i Macedo, D. (1989): *Alfabetización. Lectura de la palabra y lectura de la realidad*. Ed. Paidós.
- García Carrasco (1991): *La educación básica de adultos*. CEAC.
- Giroux, H. (1997): *Cruzando límites. Trabajadores culturales y políticas educativas*. Ed. Paidós.
- Giroux, H. i Flecha, R. (1992): *Igualdad educativa y diferencia cultural*. El Roure.
- Marzo, A. i Figueras, J. (1990): *Educación de Adultos. Situación actual y perspectivas*. ICE-Horsori.
- Medina, O. (1997): *Modelos de educación de personas adultas*. Ed. El Roure.
- Larrosa, J. Pérez de Lara, N. (comp.) (1997): *Imágenes del otro*. Ed. Virus.
- Mercer, N. (1997): *La construcción guiada del conocimiento. El habla de profesores y alumnos*. Ed. Paidós.
- Torres, J. (1994): *Globalización e interdisciplinariedad: el currículum integrado*. Ed. Morata.
- Trilla, J. (1993): *La educación fuera de la escuela*. Ed. Ariel.
- Trilla, J. (1993): *Otras educaciones. Animación sociocultural, formación de adultos y ciudad educativa*. Anthropos.

Organització i Gestió d'Institucions Educatives no Formals

PROFESSORA: Rosa GUITART I ACED

CARACTERÍSTIQUES: Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

- Adquirir estratègies aplicables al procés de planificació, funcionament i avaluació d'una institució d'educació no formal
- Saber analitzar projectes d'educació no formal així com pràctiques organitzatives i de gestió dutes a terme dins les institucions d'educació no formal
- Saber prendre decisions a partir de la reflexió i l'anàlisi sobre l'àmbit organitzatiu de les institucions educatives no escolars
- Saber organitzar una institució d'educació no formal
- Adquirir actituds favorables envers la reflexió, l'anàlisi i la innovació dins del camp de l'organització i la gestió de les institucions d'educació no formal

CONTINGUTS:

1. Característiques i principis organitzatius de les institucions d'educació no formal
 - Definició i continguts de l'organització de les institucions d'educació no formal
 - Tipologia de les institucions
 - Formes jurídiques de les entitats
2. Elements organitzatius de les institucions
 - El paper de les finalitats
 - L'entorn. Els usuaris
 - L'estructura organitzativa
 - El sistema relacional
3. Modalitat d'organització de les institucions
 - Òrgans de governs
 - Modalitats de direcció/gestió
 - Organització dels recursos humans
 - Documentació
4. La planificació en les entitats
 - Els projectes
 - Fases d'elaboració dels projectes
5. Avaluació d'institucions i projectes
 - Funcions de l'avaluació
 - Components de l'avaluació
 - Tècniques i instruments d'avaluació
6. La gestió econòmica.
 - Components de la gestió econòmica
 - El finançament de les entitats
7. La comunicació exterior en les entitats
 - Finalitat de la comunicació
 - Elements comunicatius

METODOLOGIA:

Es duran a terme activitats i estratègies metodològiques diferents

- exposicions introductòries per part de la professora, amb participació de l'alumnat sobre els coneixements propis i els dubtes que es plantegin
- treball individual sobre exercicis pràctics
- debat en grup classe sobre les idees aparegudes dins la classe
- treball en grup sobre anàlisi d'informació, documentació i exemplificacions
- treball en petit grup sobre elaboració d'un projecte d'organització d'un centre d'educació no formal

AVALUACIÓ:

L'avaluació es basarà en

- l'assistència i la participació a classe
- els treballs individuals
- el treball en petit grup
- el treball grupal de curs
- prova escrita final

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Armengué, X. i Vila, T. (1997): *Manual legislatiu associatiu*. Barcelona: Torre Jussana. Ajuntament de Barcelona. Útils pràctics, núm. 5
- Boix, T. i Viche, M. (1990): *Animación y gestión cultural*. València: Grup Dissabte.
- Connors, T.D. (ed.) (1998-99): *Manual de les organitzacions no lucratives*. Vol.I i II. Alella: Edicions Pleniluni
- Ibar, M. i Longas, J. (1991): *Com organitzar i gestionar una entitat*. Alella: Edicions Pleniluni
- Lorenzo, M. i altres (1998): *Enfoques en la organización y dirección de Instituciones Educativas Formales y no Formales*. Granada: G.E.U.
- Tomàs, M. (1997): *Temes bàsics d'organització i gestió d'institucions d'educació no formal*. Bellaterra: Publicacions de la UAB
- Tschorne, P. i altres (1990): *Guía para la gestión de asociaciones*. Madrid: Popular
- Vernis, A. i altres (1998): *La gestión de las organizaciones no lucratives*. Bilbao: Deusto

Intervenció Educativa sobre Problemes Fonamentals de Desadaptació Social

PROFESSOR: Joan SALA i BAIGET

CARACTERÍSTIQUES: Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

- Es pretén que els alumnes s'introdueixin en els diferents conceptes i experiències que els apropin a l'estudi i a la pràctica de distintes situacions d'inadaptació social que afecten especialment a la infància i a l'adolescència.
- Conèixer i analitzar la metodologia d'intervenció de les alternatives socioeducatives més significatives dels àmbits de Serveis Socials de Base, de l'Atenció a la Infància i Adolescència de tercer nivell i de la Justícia Juvenil i Mesures Penals Alternatives.

CONTINGUTS:

1. La inadaptació social:
 - Concepte d'inadaptació social.
 - Diferents tipus d'inadaptació.
2. Teories explicatives de la inadaptació social:
 - La versió legaljurídica.
 - La versió biològica.
 - La versió psicològica.
 - La versió sociopsicològica.
 - La versió sociològica o ambientalista.
 - Una orientació bidimensional.
3. Factors que defineixen la personalitat dels menors inadaptats o en situació de risc social/dificultat social:
 - Mancances afectives i els seus efectes a curt i llarg termini.
 - Diferents fases de la vinculació afectiva.
 - Problemàtiques derivades de: situacions familiars, situacions del medi social, situacions personals i maltractaments infantils.
4. Àmbits d'intervenció. Alternatives socioeducatives:
 - 4.1- Àmbit de la protecció dels menors:
 - Serveis Socials d'Atenció Primària (SSAP o UBASP o EBASP).
 - Serveis Socials Especialitzats (SSE) i Equips d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (EAIA).
 - Medi Obert (DAI).
 - Recursos UAC (Unitat Adaptada Curricular) i UEE (Unitat Escolarització Externa).
 - Serveis d'Urgències i Centres d'Acolliment.
 - Acolliment familiar simple en família pròpia o aliena.
 - Acolliment simple en Centres Residencials d'Acció Educativa (CRAE), en Centres Terapèutics i en centres d'Educació Intensiva.
 - Pla Interdepartamental per a majors de 18 anys.
 - Adopció.
 - 4.2- Àmbit de la Justícia Juvenil:
 - Programes d'atenció de menors de 12/14 a 16 anys.
 - Programes d'atenció de menors de 16 a 18 anys: presentencials i postsentencials.
 - Llibertat vigilada.
 - Centres d'internament: centres d'Observació i centres de Tractament/compliment de mesura.

5. Mètodes d'investigació en pedagogia de la inadaptació social:
 - Classificació i diferents models.
 - Avaluació de necessitats.
 - Anàlisi de situació.
 - Estratègies d'intervenció.
 - Criteris d'avaluació.
6. Tècniques d'intervenció:
 - La relació personal/educativa d'ajuda.
 - Fases del model d'ajuda.
7. Història de les alternatives educatives a la inadaptació social a Catalunya des de finals del segle XIX fins a l'actualitat.

METODOLOGIA:

Es planteja des d'una perspectiva teoricopràctica que consistirà en:

- Presentació de la temàtica pel professor.
- Aprofundiment per part de l'alumne mitjançant la lectura de documents de treball indicats a l'efecte.
- Aportacions de professionals que estan treballant directament en alguna de les alternatives socioeducatives a estudiar.
- Treball, individual o en parella, sobre una alternativa socioeducativa.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació final es tindran en compte:

- Un exercici d'avaluació a mitjans de curs i un examen final, en els que es valorarà els continguts desenvolupats a classe, els continguts dels materials de lectura dels documents proposats i els continguts de les lectures obligatòries prèviament indicades. Aquestes dues proves són ambdues obligatòries i donaran el 75% de la nota (25% la primera i 50% la final).
- Un treball individual o per parelles de presentació obligada (25% de la nota).

BIBLIOGRAFIA:

- Amorós, P. *La adopción y el acogimiento familiar*. Madrid: Narcea, 1987.
- Amorós, P. *Metodología d'intervenció en medi obert*. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya. 1993.
- Capdevila, M. i Ferran, M. *Els menors estrangers indocumentats no acompanyats*. Generalitat de Catalunya, 2003.
- Casas, F. *Infancia: perspectivas psicosociales*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Delgado, B. *Historia de la infancia*. Barcelona: Ariel, 1998.
- DGAI. *Els maltractaments infantils a Catalunya*. Barcelona: Benestar Social. Generalitat de Catalunya. 1991
- DGAI. *Què són els EAIA?* Barcelona: Generalitat de Catalunya. 1988.
- DGAI. *Projecte educatiu marc del Servei de Centres*. Barcelona: Departament de Benestar Social. Generalitat de Catalunya. 1992.
- Fernández del Valle, J. i Fuertes, I. *El acogimiento residencial en la protección a la infancia*. Madrid: Pirámide, 2000
- Folch i Soler, A. *Ramon Albó i Martí*. Barcelona: Oikos-Tau, 1995.
- Funes, J. *Mediació i justícia juvenil*. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Generalitat de Catalunya, 1994.
- Garrido, V. *La delincuencia juvenil*. Madrid: Alhambra, 1987.

- Garrido, V. *La reeducación del delincuente juvenil*. València: Tirant lo Blanch, 1992.
- Panchón, C. *Situación de menores de 16 a 18 años en centros de protección*. Barcelona: Dulac Edicions, 2001.
- Panchón, C. *Manual de Pedagogía de la inadaptación social*. Barcelona: Dulac Edicions, 1998.
- Parcerisa, A. *Didáctica en educación social*. Barcelona: Garó, 1999.
- Pou, J. *Pedagogía de la marginación*. Madrid: Popular, 1991.
- Pou, J. *La violencia en las familias*. Madrid: Unión de Asociaciones Familiares, 1991.
- Singer, L.R. *Resolución de conflictos*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Vega, A. *Pedagogía de inadaptados*. Madrid: Narcea, 1994.

Pràctiques I

PROFESSORS TUTORS:

Tots els professors i les professores de la Facultat d'Educació que imparteixen docència a la Diplomatura d'Educació Social.

COORDINACIÓ DE PRÀCTIQUES: Núria SIMÓ i GIL, coordinadora del estudis d'Educació Social

Anual. 16 crèdits.

Les *Pràctiques I* estan concebudes fonamentalment per iniciar l'estudiant en el coneixement de la pràctica professional en una institució, servei o centre relacionat amb l'educació social, a partir dels eixos bàsics següents:

1. La participació en el treball interprofessional, com a ajudant o col·laborador dels educadors del centre de pràctiques.
2. El coneixement de la realitat social i cultural de les persones i col·lectius als quals s'atén i s'educa.
3. L'observació de la pràctica educativa duta a terme en el centre de pràctiques i la reflexió sobre la pròpia pràctica duta a terme en el centre per l'estudiant.

Les *Pràctiques I* es duran a terme en un centre o institució que pertanyi a algun dels tres àmbits d'actuació de l'educació social que estableix el reial Decret 1420/1991:

- a. Animació sociocultural i educació en el temps lliure.
- b. Educació de les persones adultes i estructures educatives al llarg de la vida.
- c. Educació especialitzada.

Es procurarà que durant els dos períodes de pràctiques que hi ha a la Diplomatura d'Educació Social –a Segon i a Tercer Curs–, l'estudiant realitzi les pràctiques en centres diferents, encara que pertanyin al mateix àmbit d'actuació.

En tractar-se del primer contacte continuat i sistemàtic que la majoria d'estudiants mantindran amb un centre, servei o institució d'educació social, aquest període pretén ser una *iniciació* a la pràctica professional (més que no pas un aprofundiment), a partir de la qual l'estudiant haurà d'obtenir una visió general del centre de pràctiques i del treball educatiu que s'hi duu a terme.

OBJECTIUS:

1. Conèixer de prop el treball educatiu que es duu a terme en el centre de pràctiques i participar-hi com a ajudant o col·laborador dels educadors del centre.
2. Conèixer la realitat social i cultural de les persones i col·lectius atesos en un dels àmbits d'actuació de l'educació social.
3. Observar la pràctica educativa en un àmbit d'actuació de l'educació social.
4. Reflexionar de forma sistemàtica sobre la pròpia pràctica duta a terme per l'estudiant en el centre.

ACTIVITATS:

Els objectius més concrets –o tasques a realitzar per l'estudiant durant les pràctiques– variaran en funció de les característiques del centre. Aquests objectius o tasques concretes seran acordades durant els primers dies de l'estada de pràctiques pel tutor o la tutora del centre, l'estudiant en pràctiques i el tutor o tutora de la Universitat.

Aquestes tasques s'especificaran en un document, una còpia del qual es lliurarà a cada una de les parts (el tutor o el centre de pràctiques, l'estudiant i el tutor de la Universitat).

Al final del període de pràctiques i dins del termini establert, l'estudiant lliurarà al tutor de la Universitat la

Memòria de Pràctiques I. Aquesta memòria haurà d'incloure els següents apartats:

- Anàlisi de l'entorn de la institució de pràctiques.
- Anàlisi de la institució de pràctiques.
- Estudi del grup o persones a les quals s'atén en aquesta institució.
- Descripció i valoració de les tasques que haurà realitzat durant el període de pràctiques.
- Valoració general de les pràctiques.

TEMPORALITZACIÓ:

La durada de les *Pràctiques I* és de 8 setmanes i es realitzaran durant un període intensiu en els mesos de gener i febrer. El nombre total d'hores és de 200, a raó d'unes 25 hores setmanals. De tota manera, el total d'hores i l'horari de pràctiques (la distribució de les hores de pràctiques durant la setmana i durant tot el període de pràctiques) variarà en funció de les característiques i necessitats del centre, a les quals s'adaptarà l'estudiant que hi faci les pràctiques.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació dels estudiants en pràctiques es tindran en compte els següents elements:

- L'assistència al centre durant el període intensiu establert i l'assistència a reunions i a altres activitats de la institució, sempre i quan aquesta ho autoritzi.
- L'assistència a les sessions de formació de pràctiques.
- La Memòria de Pràctiques.

Per a la determinació de la nota final –que serà posada pel professor tutor– es valorarà el grau d'assoliment dels objectius generals de les Pràctiques I, a partir de:

1. L'informe del tutor del centre –que haurà de ser positiu– confirmat en l'entrevista i visita al centre.
2. L'intercanvi d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.
3. La Memòria de Pràctiques.

Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació

PROFESSORA: Marta MARIMON i MARTÍ

CARACTERÍSTIQUES: Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Prendre consciència de l'impacte social de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació a la societat actual i, en especial, a l'àmbit de l'educació no formal.
2. Familiaritzar-se amb els equipaments informàtics i adquirir destreses en la utilització dels diversos tipus de programes informàtics (processament de textos, bases de dades, full de càlcul, presentacions multimèdia).
3. Conèixer els recursos telemàtics i les seves aportacions a la cerca d'informació i a la comunicació.
4. Reflexionar sobre els tòpics i els estereotips que poden manejar els mitjans de comunicació de masses.
5. Analitzar els efectes dels mitjans de comunicació de masses que es deriven de la seva especificitat tecnològica i expressiva, de les temàtiques que tracten i de la manera com les tracten.
6. Relacionar l'educació i els mitjans de comunicació de masses com a agents que poden generar aprenentatges i induir valors i pautes de comportament específics.
7. Potenciar la innovació educativa i professional.

CONTINGUTS:

1. La Tecnologia de la Informació a la societat:
 - 1.1 Impacte de la TI a la societat actual.
 - 1.2 Nocions bàsiques: maquinari i programari.
 - 1.3 Principals eines per a l'alfabetització informàtica:
 - 1.3.1 El processador de textos.
 - 1.3.2 El full de càlcul.
 - 1.3.3 La base de dades.
 - 1.3.4 Presentacions multimèdia
 - 1.3.5 La telemàtica.

AVALUACIÓ:

Per avaluar l'assignatura es tindrà en compte el treball continuat de l'estudiant al llarg de tot el quadrimestre.

- En primer lloc es valoraran les activitats fetes a classe de cadascun dels blocs de continguts treballats sobre eines informàtiques amb les ponderacions següents: Power Point (10%), Word (10%), Access (10%), Excel (10%).
- En segon lloc, es valorarà la participació activa de l'estudiant en un debat virtual en el qual es reflexionarà sobre el paper de les TIC a la societat. Aquesta participació tindrà un pes del 10% sobre la qualificació final.
- Per últim, s'haurà de desenvolupar i defensar un projecte global d'aplicació de les TIC a l'educació utilitzant les eines informàtiques treballades des de l'assignatura. Aquest projecte tindrà un pes del 50% sobre la qualificació final i serà de caràcter individual i obligatori.

BIBLIOGRAFIA:

Alonso, M.; Matilla, L.; Vázquez, M. *Teleniños públicos, teleniños privados*. Madrid: De La Torre (Proyecto Didáctico Quirón), 1995.

- Cebrian, Juan Luís. «La societat de la informació i el coneixement. Els reptes de l'educació». *Barcelona Educació*, 1999, núm. 4, p- 12-13.
- Ferrés, Joan.; Marquès, Pere. (coords.) *Comunicación educativa y nuevas tecnologías*. Barcelona: Praxis, 1996.
- León, J.L. *Los efectos de la publicidad*. Barcelona: Ariel Comunicación, 1996.
- Moreno, Montserrat. «Manuel Castells. Retos educativos en la era de la información». *Cuadernos de Pedagogía*, 1998, núm. 271, p. 81-85.
- Pérez, J.M. *El desafío educativo de la televisión. Para comprender y usar el medio*. Barcelona: Paidós, S.A. (Papeles de Comunicación, 6), 1994.
- Poole, Bernard, J. *Tecnología Educativa*. Madrid: McGraw-Hill, 1999.
- Postman, N. *La desaparición de la infantesa*. Vic: Eumo, 1990.
- Quintana, Jordi. «La dulce tecnología». *Novática*, 1995, núm. 117, p. 3-5.
- San José, Carlos. (coord.) *Tecnologías de la información en la educación*. Madrid: Anaya Multimedia, 1998.
- Sancho, J.M. (coord.) *Para una tecnología educativa*. Barcelona: Horsori, 1994.

Llocs web recomanats:

<http://www.ceesc.es>

Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya

<http://www.eduso.net>

El Portal d'Educació Social

<http://www.xarxa-omnia.org>

<http://www.pangea.org>

Assignatures obligatòries de tercer curs

Pedagogia Social

PROFESSORA: Isabel CARRILLO

CARCTERÍSTIQUES: Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

L'assignatura té la finalitat d'aproximar-se a la pedagogia social a partir de la seva delimitació conceptual i evolució històrica, i del coneixement d'aportacions de la pedagogia, la psicologia, la filosofia, la sociologia... que permeten la seva fonamentació, al mateix temps que obren un espai de reflexió sobre la seva aplicació a la realitat actual.

CONTINGUTS:

I. Aproximació a la pedagogia social

- El trajecte històric de la pedagogia social
- Significat, objecte i finalitats de la pedagogia social

II. La pedagogia social, un espai de reflexió i de projecció de l'educació social

- Característiques i problemàtiques del món actual (immigració i interculturalisme; dona i igualtat; infància i drets...)
- La dimensió política de l'educació social: drets humans i valors universals
- Pensar l'educació social davant els nous reptes socials i educatius

III. Pensaments i educació social

- a) L'educació com a socialització i desenvolupament de les competències socials
- b) Justícia i autonomia moral. El desenvolupament del judici moral i l'empatia
- c) Democràcia i convivència: l'ètica discursiva i la resolució de conflictes
- d) Pedagogia crítica i educació popular

IV. Els àmbits de l'educació social en la nostra realitat

- a) Els àmbits i accions no governamentals: solidaritat i cooperació educativa
- b) Els àmbits i accions governamentals: justícia social o exclusió

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

El desenvolupament dels continguts es farà a partir d'explicacions, debats, conferències, lectures, vídeos i altres activitats individuals i de grups que permetin la reflexió a nivell teòric i pràctic dels diferents temes.

El sistema d'avaluació tindrà en compte:

- a) Assistència, participació i realització de les activitats individuals i de grup que es plantegin en les diferents sessions.
- b) Lectura i treball escrit d'un llibre relacionat amb els continguts de l'assignatura (individual).
- c) Reflexió escrita i presentació de l'àmbit de realització de les pràctiques i l'acció educativa desenvolupada (grup).
- b) Prova escrita sobre els continguts de l'assignatura (individual).

Per aprovar l'assignatura s'ha d'obtenir un mínim de 5 en cadascun dels apartats de l'avaluació descrits.

BIBLIOGRAFIA:

Aldana, C. *Pedagogia Crítica*. Guatemala: Serviprensa Centroamericana, 2001.

- Amnistía Internacional. *Ahora que es la hora de saber. Informe 2002*.
- Amorós, P. (coord.). *Pràcticum d'educació social*. Barcelona: Edicions de la UB, 1998.
- Bandura, A. *Pensamiento y acción*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.
- Banks, S. *Ética y valores en el trabajo social*. Barcelona: Paidós, 1997.
- Boff, L. *Ética planetaria desde el gran sur*. Madrid: Trotta, 2001.
- Bouchet-Saulnier, F. *Diccionario práctico de derecho humanitario*. Barcelona: Península, 2001.
- Collelldemont, E.; Vilanou, C. (coords.). *Historia de la educación en valores. Vol. I y Vol. II*. Barcelona: Desclée Brower, 2000-2001.
- Cortina, A. *La ética de la sociedad civil*. Madrid: Anaya, 1994.
- Dahl, R. *La democracia. Una guía para ciudadanos*. Madrid: Taurus, 1999.
- Delors, J. (dir.). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1996.
- Diversos Autors "Los retos de la educación social". *Cuadernos de Pedagogía*. Núm. 321, febrero 2003.
- Diversos Autors "Monogràfic: Educació social i pedagogia social" dins *Temps d'Educació*. Núm. 15, 1996.
- Diversos Autors "Monogràfic: Deontologia i pràctica professional" dins *Educació Social*. Núm. 17, gener-abril 2001.
- Diversos Autors *Pedagogías del siglo XX*. Barcelona: Cisspraxis, 2000.
- Diversos Autors *Les organitzacions no governamentals per al desenvolupament a Catalunya*. Barcelona: Caixa Catalunya, 1999.
- Diversos Autors "Forum mundial de la educación" en *Cuadernos de Pedagogía*. Núm. 309, gener 2002.
- Durkheim, E. *La educación moral*. Buenos Aires: Losada, 1947.
- Fernández Enguita, M. *Sociología de la educación*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Fermoso, P. *Pedagogía social. Fundamentación científica*. Barcelona: Herder, 1994.
- Freire, P. *Pedagogía del oprimido*. Madrid: Siglo XXI, 1993.
- Fullana, J. (coord.). *Els camps de treball de l'educador social*. Archidona: Aljibe, 1999.
- Galeano, E. *Patas arriba. La escuela del mundo al revés*. Madrid: Siglo XXI, 1998.
- Gilligan, C. *La moral y la teoría. Psicología del desarrollo femenino*. Mèxic: FCE, 1985.
- Giner, S. *La democràcia. Carta oberta a un ciutadà*. Barcelona: Ariel, 1996.
- Guisán, E. *Más allá de la democracia*. Madrid: Tecnos, 2000.
- Habermas, J. *Teoría de la acción comunicativa*. Madrid: Taurus, 1987.
- Hommes, T. *El derecho a la equidad*. Barcelona: Icària, 1997.
- Kohlberg, L. *Psicología y desarrollo moral*. Bilbao: Desclée Borwer, 1992.
- López, J.A. *Tratado de pedagogía social*. Barcelona: Cooperativa Sant Jordi, 1999.
- López, R. *Fundamentos políticos de la educación social*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Luzuriaga, L. *Pedagogía social y política*. Buenos Aires: Losada, 1968 (5ª edición).
- Mallart, J.; Teixidó, M.; Vilanou, C. (ed.). *Repensar la pedagogía, avui*. Vic/Barcelona: Eumo/Societat Catalana de Pedagogia, 2001.
- Marina, J.A.; DE la Válgoma, M. *La lucha por la dignidad. Teoría de la felicidad política*. Barcelona: Anagrama, 2000.
- Natorp, P. *Pedagogía social. Teoría de la educación de la voluntad sobre la base de la comunidad*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2001.
- Núñez, V. *Modelos de educación social en la época contemporánea*. Barcelona: PPU, 1990.
- Núñez, V. *Pedagogía social: cartas para navegar en el nuevo milenio*. Buenos Aires: Santillana, 1999.
- Núñez, V. *La educación en tiempos de incertidumbre: las apuestas de la Pedagogía Social*. Barcelona: Gedisa, 2002.
- Ortega, J. *Pedagogía social especializada*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Ortega, J. *Educación social especializada*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Pérez de Armiño, K. (dir.). *Diccionario de cooperación al desarrollo*. Barcelona/Bilbao: Icària/Hegoa, 2000.
- Petrus, A. (coord.). *Pedagogía social*. Barcelona: Ariel, 1997.

- Piaget, J. *El criterio moral en el niño*. Barcelona: Martínez Roca, 1984.
- Puig, J.M. *La construcción de la personalidad moral*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Quintana, J.M. *Pedagogía social*. Madrid: Dykinson, 1984.
- Quintana, J.M. *Textos clásicos de pedagogía social*. València: Nau Llibres, 1999.
- Riera, J. *Concepto, formación y profesionalización del educador social, el trabajador social y el pedagogo social*. València: Nau Llibres, 1998.
- Romans, M.; Petrus, A.; Trilla, J. *De profesión: educador (a) social*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Sánchez, A. *Ética de la intervención social*. Barcelona: Paidós, 1999.
- Santolaria, F. *Educación social. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Sampedro, J.L. *La conciencia del subdesarrollo veinticinco años después*. Madrid: Taurus, 1996.
- Trilla, J. *La educación fuera de la escuela. Ámbitos no formales y educación social*. Barcelona: Ariel, 1998 (3ª edición).
- REVISTAS:
- Revista Interuniversitaria de Pedagogía Social (nau@naullibres.com)
 - Educación Social. Revista de Intervención Educativa (www.peretarres.org/revistaeducacionsocial)
 - Res, Revista de Educación Social (www.eduso.net/res/)

Intervenció Socioeducativa en el Camp de les Discapacitats

PROFESSORA: Ester SARQUELLA i CASELLAS

CARACTERÍSTIQUES: Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

- Conèixer les principals característiques i tendències actuals de la intervenció socioeducativa en les persones amb discapacitat des d'una òptica contextual.
- Conèixer i analitzar el marc legislatiu vigent sobre l'atenció a les persones amb discapacitat especialment en matèria d'intervenció socioeducativa en entorns no formals.
- Adquirir els criteris generals per al disseny, programació i avaluació de l'acció socioeducativa, d'acord amb les necessitats de les persones amb discapacitat.
- Conèixer i analitzar els rols i funcions de l'educador/a social en els diferents contextos d'intervenció socioeducativa en el camp de les disminucions.
- Incorporar elements actitudinals positius en relació a les persones amb discapacitat en la tasca socioeducativa amb el col·lectiu.
- Conèixer les principals característiques i necessitats socioeducatives específiques de les diferents discapacitats existents.

CONTINGUTS:

1. Marc conceptual de l'atenció a les persones amb discapacitat
 - a. Introducció a les diferències individuals
 - b. Evolució històrica i tendències actuals
 - c. Definició actual del concepte, classificació i principals tipologies.
 - d. Legislació sobre l'atenció socioeducativa a les persones amb discapacitat
 - e. Principis bàsics de l'atenció a les persones amb discapacitat
2. Atenció a les persones amb discapacitat
 - a. Les persones amb disminució com a subjectes d'intervenció: models d'intervenció socioeducativa en les discapacitats
 - b. Avaluació i anàlisi de necessitats socioeducatives de les persones amb discapacitats
 - c. La resposta educativa: possibilitats i característiques (PEI)
 - d. L'atenció socioeducativa a les persones amb discapacitat:
 - i. Al llarg de la vida: etapa preescolar i escolar, vida adulta, tercera edat
 - ii. En totes les esferes de la persona: quotidianitat, temps lliure, família, integració laboral...
 - e. Serveis i suports per a les persones discapacitades.
3. Aspectes específics de l'atenció socioeducativa als diferents tipus de discapacitats
 - a. Les persones amb discapacitat visual
 - b. Les persones amb discapacitat auditiva
 - c. Les persones amb discapacitat motriu
 - d. Les persones amb discapacitat intel·lectual
 - e. Les persones amb problemes de salut mental i trastorns emocionals

METODOLOGIA:

Les classes es plantejaran com un espai de debat, aportació d'experiències i confrontació d'idees. Es combinaran l'exposició per part de la professora, el treball en equip dels estudiants dins i fora de l'aula, l'anàlisi de documents, vídeos i de casos pràctics i els debats; aportant en la mesura del possible elements didàctics útils per a la pràctica educativa real. Es realitzarà un treball grupal sobre temes transversals del contingut de l'as-

signatura amb dedicació a dins i a fora de l'aula i es proposarà als alumnes una lectura recomanada. Donada la metodologia proposada, l'assistència i participació a les sessions serà un criteri d'avaluació.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de cada alumne es farà d'acord amb el pacte d'inici de curs amb la professora.

- Exercicis individuals o en grup dins de l'aula i participació (15%)
- Un treball monogràfic en grup i la seva exposició sobre temes transversals de l'assignatura (20%)
- Lectura i ressenya de bibliografia recomanada (15%)
- Examen final sobre els continguts de l'assignatura: conceptes i procediments (50%)

BIBLIOGRAFÍA:

- Casado, P. (1991) *Panoràmica de la discapacidad*. Barcelona: col. Intress
- OCEDÉ. (1988) "La disminución y la condición de adulto". A: *Siglo Cero*, 120, pp. 12-28
- Palliserà, M. (1996) *Transición a la edad adulta y vida activa de personas con discapacidad psíquica*. Barcelona: EUB
- Palliserà, M. (1998) *Atenció a persones adultes amb discapacitat psíquica*. Girona: Universitat de Girona. Col·lecció Educació Social.
- Puigdellívol, I. (coord.) (1993) *Necessitats educatives especials*. Vic: Eumo Editorial, Barcelona: Publicacions UB, Publicacions UAB.
- Pujolàs, P. (2001) *Atención a la diversidad y aprendizaje cooperativo en la Educación Obligatoria*. Archidona. Màlaga: Aljibe.
- Salvador, F. (dir.) (2001) *Enciclopedia psicopedagógica de necesidades educativas especiales*. Archidona. Màlaga: Edic. Aljibe, 2 vol.

Pràctiques II

PROFESSORS TUTORS:

Tots els professors i les professores de la Facultat d'Educació que imparteixen docència a la Diplomatura d'Educació Social.

COORDINACIÓ DE PRÀCTIQUES: Núria SIMÓ i GIL, coordinadora dels estudis d'Educació Social

Anual. 16 crèdits.

Les *Pràctiques II* estan concebudes fonamentalment per conèixer d'una forma més profunda la pràctica professional en una institució, servei o centre relacionat amb l'educació social, a partir dels eixos bàsics següents:

1. La participació en el treball professional, no només com a ajudant o col·laborador dels educadors del centre de pràctiques, sinó també, d'una manera més directa –sempre sota la tutela del tutor del centre– per mitjà del disseny, aplicació i valoració d'un projecte d'intervenció educativa adequat a les necessitats dels usuaris, en el marc de les finalitats i prioritats pedagògiques del centre de pràctiques.
2. L'aprofundiment en el coneixement de la realitat social i cultural de les persones i col·lectius als quals s'atén i s'educa.
3. L'observació i la reflexió més sistemàtica de la pràctica educativa del centre i de la pròpia pràctica duta a terme per l'estudiant.

Les *Pràctiques II* es duran a terme en un centre o institució que pertanyi a algun dels tres àmbits d'actuació de l'educació social que estableix el reial Decret 1420/1991:

- a. Animació sociocultural i educació en el temps lliure.
- b. Educació de les persones adultes i estructures educatives al llarg de la vida.
- c. Educació especialitzada.

En principi l'estudiant haurà de realitzar les Pràctiques II en un centre diferent del de les Pràctiques I, tot i que pot pertànyer al mateix àmbit d'actuació.

En tractar-se de les segones pràctiques que els estudiants realitzen en un centre, servei o institució d'educació social, durant aquest període l'estudiant haurà de tenir l'ocasió d'aprofundir en algun aspecte o de realitzar un projecte d'intervenció més específic, degudament planificat, aplicat i valorat pel propi estudiant, sota la tutela del tutor del centre.

OBJECTIUS:

1. Conèixer de prop el treball educatiu que es duu a terme en el centre de pràctiques i participar-hi activament sota la tutela del tutor del centre.
2. Aprofundir en el coneixement de la realitat social i cultural de les persones i col·lectius atesos en un dels àmbits d'actuació de l'educació social.
3. Observar la pràctica educativa i fer una proposta d'intervenció socioeducativa en un àmbit d'actuació de l'educació social.
4. Reflexionar de forma sistemàtica sobre la pròpia pràctica duta a terme per l'estudiant en el centre.

ACTIVITATS:

Els objectius més concrets –o tasques a realitzar per l'estudiant durant les pràctiques– variaran en funció de les característiques del centre. Aquests objectius o tasques concretes seran acordades durant els primers dies de l'estada de pràctiques pel tutor o la tutora del centre, l'estudiant en pràctiques i el tutor o tutora de la Universitat.

Aquestes tasques s'especificaran en un document, una còpia del qual es lliurarà a cada una de les parts (el tutor del centre de pràctiques, l'estudiant i el tutor de la Universitat).

Un element important de les *Pràctiques II* serà el *Projecte d'Intervenció Educativa* que l'estudiant haurà de dissenyar, aplicar i valorar, sota la tutela del seu tutor del centre, d'acord amb les necessitats educatives dels usuaris i les finalitats i prioritats pedagògiques del centre.

Un altre aspecte important serà la reflexió que l'estudiant haurà d'anar fent durant el període de pràctiques sobre la realitat social i cultural dels usuaris atesos en el centre, sobre la pràctica educativa que s'hi duu a terme i sobre la seva pròpia pràctica com a estudiant. Aquesta reflexió quedarà recollida de forma sistemàtica en el *Diari de Camp* de les pràctiques.

Al final del període de pràctiques i dins del termini establert, l'estudiant lliurarà al tutor de la Universitat la *Memòria de Pràctiques II*. Aquesta memòria haurà d'incloure els següents apartats:

- Anàlisi de l'entorn de la institució de pràctiques.
- Anàlisi de la institució de pràctiques.
- Estudi del grup o persones a les quals s'atén en aquesta institució.
- Descripció i valoració del projecte d'intervenció educativa que haurà dut a terme durant el període de pràctiques.
- Valoració general de les pràctiques.

TEMPORALITZACIÓ:

La durada de les *Pràctiques II* és de 8 setmanes i es realitzaran durant un període intensiu en els mesos de gener i febrer. El nombre total d'hores és de 200, a raó d'unes 25 hores setmanals. De tota manera, el total d'hores i l'horari de pràctiques (la distribució de les hores de pràctiques durant la setmana i durant tot el període de pràctiques) variarà en funció de les característiques i necessitats del centre, a les quals s'adaptarà l'estudiant que hi faci les pràctiques.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació dels estudiants en pràctiques es tindran en compte els següents elements:

- L'assistència al centre durant el període intensiu establert i l'assistència a reunions i a altres activitats de la institució, sempre i quan aquesta ho autoritzi.
- El Projecte d'Intervenció Educativa.
- L'assistència a les sessions de formació de pràctiques.
- El Diari de Camp i la Memòria de Pràctiques, que s'haurà de presentar dins el termini acordat.

Per a la determinació de la nota final –que serà posada pel professor tutor– es valorarà el grau d'assoliment dels objectius generals de les Pràctiques I, a partir de:

1. L'informe del tutor del centre –que haurà de ser positiu– confirmat en l'entrevista i visita al centre.
2. L'intercanvi d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.
3. El Projecte d'Intervenció Educativa.
4. El Diari de Camp i la Memòria de Pràctiques.

Programes d'Animació Sociocultural

PROFESSOR: Joan VERA I SAUCEDO

CARACTERÍSTIQUES: Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

- Conèixer el marc teòric que fonamenta el treball educatiu de l'animació sociocultural (ASC)
- Adquirir i valorar les diferents estratègies metodològiques de l'ASC
- Analitzar diferents experiències d'animació sociocultural i conèixer els recursos existents
- Aprendre a dissenyar un programa d'animació sociocultural
- Prendre consciència sobre les contradiccions de l'ASC

CONTINGUTS:

1. Anàlisi de la realitat
2. Què és i què pretén l'animació sociocultural (ASC).
 - Diferents conceptes d'animació sociocultural.
 - El concepte de cultura.
 - El concepte d'animació
3. La funció social i la funció cultural de l'ASC.
4. La funció d'animador/a sociocultural i el paper de l'educador/a social
5. Models d'intervenció en animació sociocultural
6. Planificació i disseny de programes d'ASC
7. Estructures i institucions de l'animació sociocultural:
 - Les administracions: Generalitat de Catalunya, Diputacions, Ajuntaments...
 - Les entitats i associacions
 - Els grups naturals i informals
8. La participació ciutadana i els moviments socials

METODOLOGIA:

L'assignatura s'estructura a partir de:

- Les sessions de treball: introducció del tema per part del professor; presentació d'experiències d'animació sociocultural i debats a classe.
- El treball individual: comentaris de text sobre cada un dels blocs temàtics; anàlisi de documents, estudi de casos...
- El treball individual o de grup.

AVALUACIÓ:

L'assignatura s'avaluarà a partir dels següents elements:

- El treball individual o de grup (opcional)
- Els comentaris de text, anàlisi de documents i estudi de casos a classe
- Es valorarà la iniciativa personal: participació a classe, visites a experiències d'ASC, lectura de la bibliografia recomanada...
- L'entrevista personal

Es tindrà en compte l'autoavaluació i la participació en les tutories

El treball monogràfic individual o de grup consisteix en:

- L'anàlisi d'un projecte d'animació sociocultural existent
- El disseny d'un projecte d'animació sociocultural

Es tracta d'una reflexió personal entorn d'una experiència d'animació sociocultural, d'acord amb el guió que es donarà a tots/es els/les alumnes.

BIBLIOGRAFIA:

- Besnard, Pierre (1994): *L'animador sociocultural*. Barcelona. Edicions Pleniluni
- Bofill, Anna (coordinadora), (1998) *Las mujeres y la ciudad*. Fundació Maria Aurèlia Capmany
- Bonal, Raimon (1991): *La pedagogia al carrer. Teoria i pràctica de l'educador de carrer*. Barcelona. Editorial Claret.
- Comas, Marta i Funes, Jaume (2001): *Educadores i educadors de carrer: de l'opció ideològica a l'opció técnico-metodològica*. Barcelona. Fundació Jaume Bofill –Finestra Oberta núm. 20 –
- Imbernón, F (coordinador), (1999): *La educación en el siglo XXI. Los retos de futuro inmediato*. Barcelona. Graó editorial. Biblioteca de Aula.
- Marchioni, Marco (1985): *Planificación social y organización de la comunidad*. Madrid. Editorial Popular.
- Marchioni, Marco (1999): *Comunidad, participación y desarrollo*. Madrid. Editorial Popular.
- Pérez Serrano, Gloria (2000): *Modelos de investigación cualitativa en educación social y animación sociocultural. Aplicaciones prácticas*. Madrid. Narcea, S.A. de Ediciones.
- Petrus, Antonio (coordinador), (1998): *Pedagogia social*. Capítol 6. Barcelona. Ariel Educación.
- Sánchez Alonso, Manuel (1991): *La participación. Metodología y práctica*. Madrid. Editorial Popular
- Sánchez, Jordi (coordinador), (2000): *Participació ciutadana i govern local: els Consells ciutadans*. Barcelona. Fundació Jaume Bofill i Editorial Mediterrània.
- Trilla, Jaume (1993): *Otras educaciones. Animación sociocultural, formación de adultos y ciudad educativa*. Barcelona. Anthropos Editorial del Hombre
- Úcar, Xavier (1992): *La animación sociocultural*. Ceac. Pedagogia Social

Formació Ocupacional

PROFESSORA: Esther FATSINI I MATHEU

CARACTERÍSTIQUES: Quadrimestral. 6 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

La formació s'ha convertit, en el context actual, en el mitjà per accedir a una feina, millorar-la o canviar-la, i en una font de riquesa no només acadèmica i laboral, sinó personal i social (per exemple, conèixer altres persones que treballen o volen treballar en el mateix àmbit professional). En l'assignatura es farà un repàs de les característiques específiques de la formació ocupacional, en aquest procés de construcció d'una identitat professional i ocupacional per a la inserció i/o la reinserció laboral de les persones.

OBJECTIUS:

- Conèixer el paper i la necessitat de la formació pel treball.
- Reconèixer els diferents organismes que gestionen la formació ocupacional.
- Conèixer algunes mesures per facilitar la transició al mercat de treball.
- Valorar les perspectives de treball professional en aquest àmbit.

CONTINGUTS:

1. Formació i treball.
 - 1.1. El sistema educatiu: la LOGSE i la LOCE.
 - 1.2. Orientació i formació.
 - 1.3. L'ocupació i l'atur.
 - 1.4. Característiques del mercat de treball. Els observatoris ocupacionals.
2. Les competències i la legislació en l'àmbit de la formació professional.
 - 2.1. El context europeu de la formació.
 - 2.1.1. Els nivells de competència.
 - 2.2. Organismes que gestionen la formació a nivell estatal espanyol.
 - 2.2.1. La qualificació i la competència professional.
 - 2.2.2. La llei de les qualificacions i la formació professional.
 - 2.2.3. El catàleg de títols de formació professional i els certificats de professionalitat.
 - 2.3. Les competències en l'àmbit català.
 - 2.4. El paper del formador/a i el de l'educador/a social en la formació ocupacional.
 - 2.5. Els centres de formació i la qualitat.
3. La transició a la vida activa.
 - 3.1. Les necessitats de formació dels diferents col·lectius.
 - 3.2. La formació ocupacional en el marc de la formació permanent d'adults.
4. Mesures d'actuació pel foment de l'ocupació
 - 4.1. Estratègies d'inserció laboral i comunitària.
 - 4.1.1. Els intermediaris en el mercat de treball.
 - 4.1.2. Les tècniques de recerca de feina com a complementàries a la formació.
 - 4.2. El paper de les noves tecnologies. Teleformació i teletreball.
5. Experiències i programes de formació ocupacional.

METODOLOGIA:

Es combinarà la lectura d'articles i bibliografia diversa (ja proporcionada durant l'assignatura i/o a trobar

per l'alumnat) per fer-ne posteriorment un comentari o debat. Es faran exposicions a classe, comentaris de videos i/o altres activitats grupals i individuals. Es fomentarà el diàleg i la reflexió a partir de les experiències del grup d'alumnes.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es realitzarà en funció de:

- Treballs individuals i/o grupals a classe. (20%)
- Treball en grup. (40%)
- La realització d'una prova escrita sobre continguts del programa. (40%)

BIBLIOGRAFIA:

- Adame, M.T. (coord.). *Orientació per a la inserció sociolaboral dels joves: Recull d'experiències i materials*. Palma: Universitat de les Illes Balears, 1999.
- Alcaide, M.; González, M i Flórez, I. *Mercado de trabajo, reclutamiento y formación en España*. Madrid: Pirámide, 1996.
- Álvarez, M. *Orientación profesional*. Barcelona: Cedecs, 1995.
- Arnaiz, P.; Guerrero, C. *Discapacidad psíquica: formación y empleo*. Archidona: Ed. Aljibe, 1999.
- Bermejo, B.; Domínguez, G. i Morales, J.A. (coords.). *Formación profesional ocupacional de un futuro inmediato*. Grupo de investigación didáctica. Sevilla: Universidad de Sevilla, 1996.
- Diputació de Barcelona. *La formació a Catalunya en el canvi de segle*. Barcelona, 1998.
- Ferrández, A., Tejada, J.; Jurado, P.; Navío, A. I Ruiz, C. (Grupo CIFO). *El formador de formación profesional ocupacional*. Barcelona: Ocatadro, 2000.
- Filella, G. (coord.). *La intervenció psicopedagògica en el context no formal. Models d'orientació*. Lleida: Pagès editors, 1999.
- Gairín, J., Ferrández, A.; Tejada, J. i Navío, A. (coords.). *Formación para el empleo*. Bellaterra, 1996.
- INEM. *Las entradas a la vida activa*. Madrid: Observatorio ocupacional, 1999.
- Jiménez, B. *Claves para comprender la formación profesional en Europa y en España*. Barcelona: EUB, 1996.
- Montané, J. *Orientación ocupacional*. Barcelona: Ceac, 1993.
- Poal, G. *Entrar, quedarse, avanzar*. Madrid: Siglo veintiuno de España Editores, 1993.
- Pozo, I. del. *Formación de formadores*. Madrid: Pirámide, 1997.
- Puchol, LL. *Reorientación de carreras profesionales*. Madrid: ESIC editorial, 1994.
- Riart, J. *Elegir una profesión. Proceso de reflexión para elegir bien una profesión*. Barcelona: PPU, 1996.
- Rodríguez Moreno, M. L. *El mundo del trabajo y las funciones del orientador*. Barcelona: Barcanova, 1992.
- Van der Berghe, W. *Calidad ISO. Aplicación de las Normas ISO 9000 a la enseñanza y la formación. Interpretaciones y orientaciones desde una perspectiva europea*. Luxemburg: Cedefop, 1997.